

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

РЕШЕНИЕ

ПО ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА
№7-5/2013

На основание чл. 99, ал. 2 от Закона за опазване на околната среда, чл. 19, ал. 1 от *Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда* (Наредбата за ОВОС) и във връзка с чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие и чл. 39, ал. 12 и 13 от *Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони*, (Наредбата за ОС),

ОДОБРЯВАМ

Осъществяването на инвестиционно предложение за „Изграждане на газопровод „ЮЖЕН ПОТОК” на територията на Република България” по Вариант 1 на трасето на газопровода

Възложител: „Южен поток България” АД
Седалище: гр. София, 1000, ул. „Три уши” №8

Кратко описание на инвестиционното предложение:

Инвестиционното предложение за изграждане на преносен газопровод „Южен поток” на територията на Република България е част от проекта „Южен поток“, представляващ газопровод от Русия през акваторията на Черно море и Балканския полуостров за доставка на руски природен газ за страните от Централна и Южна Европа. Газопроводът, предмет на инвестиционното предложение, е предназначен за транспортиране на газ от точката на свързване с морската част на газопровод „Южен поток” на брега на Черно море до точката на свързване с газопровод „Южен поток” на територията на Република Сърбия. Началната точка на газопровода е първият заваръчен шев пред оградата на приемния терминал на газа, собственост на възложителя, разположен на около 2.6 км западно от брега на Черно море при местността „Паша дере”. Крайните точки на тръбата на територията на Република България са пресичането на газопровода с държавната граница между Република България и Република Сърбия (в района на ГККП „Връшка чука”) и точките на свързване към Националната и Транзитната газопреносна мрежа при възел за разпределение на газа (ВРГ) „Провадия”.

Газопреносната система в рамките на газопровода „Южен поток” на територията на Република България включва следните основни технологични елементи:

- Приемен терминал „Паша дере”;
- Транзитен газопровод „Черно море – граница с Република Сърбия” (положен подземно) с работно налягане 9.8 МРа и приблизителна дължина 540 км (540.8 км по Вариант 1 или 539.9 км по Вариант 2), включващ: основна линия и лупинги, изградени от тръби с диаметър DN1400; линейни кранове; охранителни кранове на компресорните станции (КС); възли за включване на КС, монтирани заедно с възлите за пускане и приемане на вътрешно-

тръбни устройства (ВТУ); съединителни връзки DN1000 между основната линия и лупингите; възли за пускане и приемане на очистиращи бутала и инспектиращи инструменти за лупингите;

- Газопроводно отклонение „км 2- км 61” от преносен газопровод „Южен поток” за присъединяване към газопреносната мрежа на Република България в района на КС „Провадия” с работно налягане 7.4 МРа, дължина на трасето на газопровода - 59 км, изградено от тръби с диаметър DN1400;

- Компресорни станции „Варна”, „Лозен” и „Расово”, осигуряващи необходимите параметри на транспортирания газ в крайната точка на преносния газопровод. Компресорните станции ще бъдат оборудвани с газотурбинни агрегати (ГТА) с номинална топлинна мощност от 89 MW за всеки един от четирите ГТА;

- Възел за разпределяне на газа „Провадия” в крайната точка на газопроводно отклонение „км 2-км 61”;

- Кранови възли по линейната част на газопровода, разположени на разстояние през не повече от 30 км.

Общият капацитет на газопровода „Южен поток” е 63 млрд. м³/год. От възела за разпределяне на газа „Провадия”, в крайната точка на газопроводно отклонение „км 2- км 61” с работно налягане 7.36 МРа, ще се подава газ в транзитната газопроводна мрежа на Република България, както и във вътрешната преносна газопроводна мрежа на страната.

Газопроводът ще включва една или две успоредни тръби (в съответствие с проекта за съответния участък) с диаметър DN1400, а връзките между тях ще бъдат изпълнени с тръби с диаметър DN1000. Успоредно на основната тръба, на 7 м от двете ѝ страни се разполагат два оптични кабела. Газопроводното отклонение от км 2 до км 61 е от Приеман терминал до КС „Провадия” (газопроводна връзка с газопреносната система на територията на Република България).

Трасето на газопровода минава северно от Стара планина, в средната част на Дунавската равнина. Релефът е спокоен, без резки денивелации. Газопроводът преминава от изток на запад през 11 административни области – Варна, Шумен, Търговище, Разград, Русе, Велико Търново, Плевен, Ловеч, Враца, Монтана и Видин. Основните строителни дейности, свързани с изграждането на тръбопровода са:

- Трасиране на строителната полоса и оста на газопровода;
- Подготовка на строителната ивица;
- Отстраняване на почвения слой и подравняване на терена;
- Подреджане на тръбите в работната ивица;
- Подготовка на тръбите;
- Изкопаване на траншея;
- Заваряване на тръбите, безразрушително изпитване на заварките, изолация на заварките;

- Полагане на тръбите в траншеята;
- Обратна засипка;
- Хидравлично изпитване на участъците на газопровода;
- Пресичане на препятствия;
- Монтиране на спирателни кранове;
- Защита от корозия;
- Рекултивация на строителната зона;
- Маркировка с указателни знаци.

Изграждането на газопровода ще се извършва подземно. Газопроводът ще се полага предимно успоредно на релефа на местността. Минималното разстояние между основната линия на газопровода и газопровода - лупинг се предвижда да бъде 18 м. Завиването на тръбопровода в хоризонтална и вертикална плоскост се извършва чрез еластично огъване на тръбите, чрез студеноогънати колена, изготвяни на трасето и чрез колена, промишлено производство. Вкопаването до горната образуваща на тръбата е предвидено да е не по- малко от: 0.6 м в скални почви; 1.0 м - под котата на дъното на реките, но не по-малко от 0.5 м от границата на прогнозното размиване; 2.0 м - от петата на железопътната релса или 1.4 м от

нивото на настилката на автомобилни пътища, но не по-малко от 0.5 м от дъното на отводнителните канавки; 1.0 м - в други условия.

Строителните дейности по изграждане на газопровода се извършват върху строителна ивица с ширина до 45 м при полагане на 1 тръба в земи със селскостопанско предназначение и до 32 м в земи от горския фонд. При полагане на 2 тръби ширината на ивицата е до 66 м в земи със селскостопанско предназначение и до 50 м в земи от горски фонд. В участъци с ограничения (водни обекти, защитени зони от екологичната мрежа Natura 2000) строителната полоса и сервитутът се намаляват за ограничаване на негативните влияния от строителството върху чувствителните зони.

Дейностите по време на експлоатацията на газопровода включват:

- Транспортиране на природен газ;
- Автоматизиран контрол и управление на газотранспортната система (линейната част и съоръженията) чрез автоматизирана система за управление (SCADA);
- Поддръжка на оборудването и съоръженията и ремонтни дейности;
- Поддръжка на сервитута на газопровода.

Сервитутната зона е предназначена за изграждане, експлоатация и ремонт на газопровода и кабелите. Сервитутите на трасето са както следва:

- 1 тръба - при диаметър над DN 1000: ивици с широчина по 17.5 м от двете страни на оста на газопровода. Обща ширина на сервитутната ивица - 35 м;
- 2 тръби - в земи с неселскостопанско предназначение и негодни за селскостопанско производство и земи от държавния горски фонд при диаметър над DN 1000: две външни за трасето ивици, успоредни на оста на крайните газопроводи с широчина по 17 м. Минималното разстояние между тръбите е 18 м. Обща ширина на сервитутната ивица - 52 м.
- 2 тръби - в земи със селскостопанско предназначение (при отнемане и възстановяване на плодородния почвен слой) при диаметър над DN 1000: две външни за трасето ивици, успоредни на оста на крайните газопроводи с широчина по 17 м. Минималното разстояние между тръбите е 32 м. Обща ширина на сервитутната ивица - 66 м.

Пресичанията на водни обекти е предвидено по траншеен способ, като при отчитане на екологичните ограничения за реките: Провадийска, Вит, Цибрица, Лом, Янтра и Искър, е препоръчано преминаване по безтраншеен метод – наклонен насочен сондаж.

За доставките на материално-технически ресурси (МТР) за строителството до пункта за приемане на товарите са планирани за използване трите вида транспорт: железопътен, воден и автомобилен. За осъществяване на транспортните дейности по време на строителството ще се ползва съществуващата пътна мрежа в близост до трасето и сервитута на трасето, след съгласуване със собствениците.

По време на строителството на газопровода се предвижда организирането на временни площадки и съоръжения, като при определяне на тяхното местоположение е избран подходът същите да се разполагат на територии извън защитени зони, защитени територии и други чувствителни зони, за да се сведе до минимум въздействието върху околната среда. Местоположението на строителните бази и временните жилищни площадки е избрано в близост до изградена инфраструктура на територии с предназначение, позволяващо извършване на предвидените дейности в тях. Необходимите водни количества за всяка жилищна площадка ще се осигурят чрез доставянето на питейна вода с водоноски от близките населени места след сключен договор с местното ВиК дружество, с последващо съхраняване в полимерни резервоари.

Производствените води – водите от автомивките и ремонтните стопанства ще се съхраняват в резервоари, интегрирана част от модулна система, периодично почиствани от оторизирани фирми. Битовите отпадъчни води ще се събират във водоплътни черпателни ями и/или вкопани резервоари, интегрирана част от модулна система. Същите ще се препомпват и извозват от оторизирани фирми, с които ще бъде сключен договор за третиране на отпадъчните битово-фекални води. Формираните от площадките дъждовни води са условно чисти и ще изтичат свободно по терена.

Временните строителни бази и жилищни площадки ще се захранва с ел. енергия независимо от електропреносната мрежа, чрез дизелов агрегат. Временните бази ще се установяват по трасето последователно (времето за преместване е около 1 седмица) на предвидените места в близост до трасето на газопровода, в зависимост от графика на изпълнение на строителството.

За всяко пресичане на воден обект чрез наклонено насочено сондиране се предвижда организирането на 2 площадки (от двете страни но водния обект).

Подходни автомобилни пътища с присъединяване към съществуващата пътна мрежа на Република България се предвиждат към всички площадки на технологични обекти на ИП „Преносен газопровод „Южен поток“ на територията на Република България”: КС „Варна”, КС „Лозен” и КС „Расово”, приемния терминал „Паша-дере”, възела за разпределение на газа „Провадия”, пусковите и приемни станции на устройства за почистване и инспекция на газопроводите и на газопроводите лупинги. За достъп до площадките на линейните и охранныте кранови възли се предвижда ползването на черни (полски) пътища.

Електроснабдяване на обектите от линейната част на газопровода ще бъде от външен източник или от собствен източник на енергия. Електрозахранването на обектите на Приемния терминал „Паша дере” и компресорните станции „Варна”, „Лозен” и „Расово” ще се осъществи от станции за собствено електрозахранване. За осигуряването на резервно електрозахранване се предвиждат автоматизирани дизелови електростанции. За останалите обекти: възел за разпределение на газа „Провадия”, кранови възли, възлите за пускане/приемане на очистиращи бутала и инспектиращи инструменти, електрозахранването ще се осъществи от комплексни трансформаторни постове, монтирани в отделни блок-контейнери за електроснабдяване, а в качеството на резервен източник се предвиждат системи за непрекъсващо захранване с вградени акумулаторни батерии. За аварийно електроснабдяване на линейните обекти ще се използват мобилни автоматизирани дизелови електростанции.

За водоснабдяване на компресорна станция „Расово”, компресорна станция „Лозен” и възел за разпределение на газа „Провадия” ще се използват външни съществуващи водоснабдителни мрежи, разположени в близост до площадките на КС, които осигуряват битово-питейните нужди, като е предвидено изграждане на резервоари за производствени и противопожарни нужди на технологичните площадки.

Като източник за водоснабдяване на компресорна станция „Варна” и приемен терминал „Паша дере” се планира изграждането на собствен водоизточник (сондажен кладенец). Канализационната система на КС предвижда събирането и отвеждането на отпадъчните води за пречистване в пречиствателна станция за отпадъчни води, разположена на площадката на компресорната станция. На всяка площадка за КС ще бъдат изградени битова и дъждовна канализационни мрежи.

Контролът и управлението на газопровода ще се осигурява от ЦДП (централен диспечерски пункт) на ГТП (газотранспортното предприятие) в гр. София. Автоматизираното управление на целия комплекс ще се осъществява чрез АСУ (автоматизирана система за управление) на ТП (тръбопровода) на ГТП (газотранспортното предприятие). За предаване на данни по протежение на газопровода и прилагането на контрол и управление на обектите, влизащи в състава му се предвижда СЛТМ (система на линейната телемеханика).

За обезпечаване на централизираното дистанционно наблюдение и контрол на компресорните станции на КС „Варна”, КС „Лозен” и КС „Расово” ще се монтират комплекси от АСУ (автоматизирана система за управление) на ТП (тръбопровода) на ГТП (газотранспортното предприятие), между АСУ и ЦДП (централен диспечерски пункт) се осигурява обмен на информация.

Експлоатационният срок на годност на газопровод Южен поток е минимум 50 години.

При ситуация на преустановяване експлоатацията на газопровода алтернативите за извеждане от експлоатацията на самия газопровод и съоръженията към него са следните:

- Консервиране на газопровода и демонтаж на съоръженията;

- Демонтиране на газопровода и отстраняване на всички части от него.

Основни характеристики на вариантите на трасето на газопровода:

Алтернатива на трасе на газопровода – Вариант 1:

Дължината на газопровода при Вариант 1 е 540.8 км. Началото на трасето е в местността „Китката”, на около 6 км югозападно от квартал Галата на гр. Варна и на около 2.6 км западно от брега на Черно море при местността „Паша дере”.

Газопроводът започва от площадка (на км 0+000 от трасето), предвидена за разполагане на оборудването на ПТ „Паша дере” и КС „Варна”, на минимално отстояние от населени места и селищни образувания - 2.98 км, до в.з. Приселци - 2,43 км. Площадката е разположена в границите на защитена зона BG0002060 „Галата”, не са засегнати защитени територии и други чувствителни зони.

Площадката на КС „Лозен” е разположена в земеделски територии (на км 208.1 от трасето), на минимално отстояние от населени места - 2.32 км. Площадката не засяга защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000 и защитени територии.

Площадката на КС „Расово” е разположена в земеделски територии (на км 458.4 от трасето), на минимално отстояние от населени места - 2.13 км. Площадката не засяга защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000 и защитени територии.

Общата площ на териториите, засегнати от сервитута на газопровода, кабели и технологични площадки е **30 612 дка**, с предназначение на териториите, както следва (в проценти от общата площ):

- Селско стопанство: 94.50%
- Горско стопанство: 4.73%
- Населени места: 0.00%
- Повърхностни води: 0.40%
- Добив полезни изкопаеми: 0.01%
- Транспорт: 0.36%.

Трасето на газопровода при Вариант 1 преминава през 17 защитени зони, както следва: BG 0000104 Провадийско –Роякско плато, BG 0000173 Островче, BG 0000610 Река Янтра, BG 0000240 Студенец, BG 0000181 Река Вит, BG 0000613 Река Искър, BG 0000508 Река Скът, BG 0000614 Река Огоста, BG0000336 Златия, BG 0000503 Река Лом, BG 0000521 Макреш, BG 0000498 Витбол, BG 0000500 Войница, BG 0002060 Галата, BG 0002038 Провадийско –Роякско плато, BG 0000240 Студенец и BG 0002009 Златията.

Общата дължина на пресичане през защитените зони за Вариант 1 е 60.506 km (11.2% от цялата дължина на трасето).

Алтернатива на трасе на газопровода – Вариант 2:

Дължината на газопровода по Вариант 2 е 539.9 км. Начало на трасето е на около 4.7 км югозападно от квартал Галата на град Варна, и на около 2.4 км северозападно от брега на Черно море при Паша дере.

Газопроводът започва от площадка (на км 0+000 от трасето), предвидена за приеман терминал. Площадката е в границите на защитена зона BG0002060 „Галата”. На отделна площадка (на км 4+800 от трасето) се разполага КС „Варна”, на минимално отстояние от населени места – 0.95 км. Не са засегнати защитени територии и други чувствителни зони.

Площадката на КС „Лозен” е разположена в земеделски територии (на км 208.7 от трасето), на минимално отстояние от населени места - 1.4 км. Площадката не засяга защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000 и защитени територии.

Площадката на КС „Расово” е разположена в земеделски територии (на км 462.3 от трасето), на минимално отстояние от населени места - 1.76 км. Площадката не засяга защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000 и защитени територии.

Общата площ на териториите, засегнати от сервитута на газопровода, кабели и технологични площадки е **30 679 дка**, с предназначение на териториите, както следва (в проценти от общата площ):

- Селско стопанство 92.68%
- Горско стопанство 6.50%
- Населени места 0.00%
- Повърхностни води 0.44%
- Добив полезни изкопаеми 0.00%
- Транспорт 0.37%.

Трасето на газопровода при Вариант 2 преминава през 20 защитени зони, както следва: BG 0000104 Провадийско–Роякско плато, BG 0000173 Островче, BG 0000610 Река Янтра, BG 0000239 Обнова Караман дол, BG 0000240 Студенец, BG 0000181 Река Вит, BG 0000613 Река Искър, BG 0000627 Конунски дол, BG 0000508 Река Скът, BG 0000614 Река Огоста, BG0000336 Златия, BG 0000503 Река Лом, BG 0000518 Въртопски дол, BG 0000521 Макреш, BG 0000498 Витбол, BG 0000500 Войница, BG 0002060 Галата, BG 0002038 Провадийско –Роякско плато, BG 0000240 Студенец и BG 0002009 Златията.

Общата дължина на пресичане през защитените зони е Вариант 2 – 71.812 км (13.3 % от дължината на трасето).

Трасето на газопровода и при двата варианта не засяга защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии.

Предвид разпоредбата на чл. 31, ал. 1 от *Закона за биологичното разнообразие* и чл. 2, ал. 1, т. 1 от Наредбата за ОС, инвестиционното предложение е подложено на оценка за съвместимостта му с предмета и целите на опазване в защитените зони. След преценка на основание чл. 39, ал. 3 от Наредбата за ОС, че инвестиционното предложение има **вероятност** да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони и дадените съгласно чл. 39, ал. 5 от същата наредба указания, е изготвен доклад за оценка на степента на въздействието върху защитените зони (ДОСВ). Очакваните въздействия на инвестиционното предложение (ИП) върху предмета и целите на защитените зони са подробно разгледани и оценени в ДОСВ.

поради следните мотиви (фактически основания):

1. В представения доклад за ОВОС е разгледано съществуващото състояние на компонентите и факторите на околната среда и е направен анализ на очакваните въздействия от реализацията на инвестиционното предложение върху околната среда и здравето на хората. Идентифицирани са рисковите фактори. Като се основава на извършените детайлни проучвания, отчитайки резултатите от оценката за очакваното въздействие върху компонентите на околната среда, след равностойно разглеждане на двата Варианта на трасе, екипът от експерти, изготвил оценката на въздействието върху околната среда на инвестиционното предложение дава заключение, че и двата Варианта за трасе на газопровода и местоположение на площадките за съоръженията са осъществими при изпълнение на съответните мерки. Вземайки предвид, че при Вариант 1 очакваното въздействие върху компонентите: „Биологично разнообразие” (в т.ч. флора и фауна); „Шумове, вибрации и радиации”, „Ландшафт”, както и върху елементите от екологична мрежа Натура 2000, е доказано по-малко отколкото при Вариант 2, екипът от експерти предлага одобряване осъществяването на инвестиционното предложение по Вариант 1, поради следното:

- Въздействието на фазата на строителство върху качеството на атмосферния въздух е пряко, краткотрайно, временно, обратимо, без кумулативен ефект, ограничено в рамките на строителната полоса;

- Въздействието на фазата на експлоатация върху качеството на атмосферния въздух е пряко, постоянно, обратимо, без кумулативен ефект, ограничено в рамките на района на

площадките на компресорните станции „Варна”, „Лозен”, „Расово”, приемния терминал „Паша дере” и разпределителния възел „Провадия”;

- Въздействието на фазата на строителство върху качеството на повърхностните и подземните води е пряко, краткотрайно, временно, обратимо, без кумулативен ефект, ограничено в рамките на строителните площадки;

- Въздействието на фазата на експлоатация на инвестиционното предложение върху качеството на повърхностните и подземните води е пряко, постоянно, обратимо, без кумулативен ефект, ограничено в рамките на района на водоприемниците на площадките на компресорните станции „Варна”, „Лозен”, „Расово”, приемния терминал „Паша дере” и разпределителния възел „Провадия”;

- Въздействието върху почвите по време на строителството се оценява като пряко, краткотрайно, временно, без кумулативен ефект, обратимо;

- Въз основа на направения анализ за очакваното въздействие върху почвите и начина на трайно ползване може да се заключи, че при спазване на мерките за ограничаване на негативното въздействие препоръчаният с Доклада Вариант 1 на трасе е допустим по отношение на компонент почви;

- Прогнозните нива на шум в населените места в близост до площадките на изграждане на ПТ „Паша дере”, КС „Варна” (КС1), КС „Лозен” (КС 2) и КС „Расово” (КС 3) са по-ниски от граничните стойности на шум в населените места и жилищните територии съгласно Наредба №6 от 26.06.2006 г. за периода „нощ” за следните Варианти на проектни решения:

- Приемен терминал „Паша дере” – Вариант 1;
- Компресорна станция „Варна” – Вариант 1;
- Компресорна станция „Лозен” – Вариант 1;
- Компресорна станция „Расово” - Вариат 1 и Вариант 2.

- Анализът на резултатите от пресмятане на прогнозните нива на шум по време на експлоатацията от приемен терминал „Паша дере” и КС „Варна”, КС „Лозен” и КС „Расово” показва:

- За приемен терминал „Паша дере” и КС „Варна” от акустична гледна точка се препоръчва да се избере площадка с разположение съгласно Вариант 1;
- За КС „Лозен” от акустична гледна точка се препоръчва да се избере площадка с разположение съгласно Вариант 1;
- За КС „Расово” от акустична гледна точка може да се избере разположение съгласно Вариант 1 или Вариант 2;

- Прогнозните нива на инфразвук и нискочестотен шум в октавните честотни ленти 16 Hz, 31.5 Hz за всички изследвани населени места, разположени в близост до районите на изграждане на ПТ „Паша дере” – Вариант 1, КС „Варна” – Вариант 1, КС „Лозен” – Вариант 1, КС „Расово” - Вариант 1 и Вариант 2 са по-ниски от границата на възприемане на инфразвук и нискочестотен шум съгласно стандартите DIN 45680 и ISO 226.2003;

- Прогнозните нива на нискочестотен шум в октавната честотна лента 63 Hz за всички изследвани населени места, разположени в близост до районите на изграждане на ПТ „Паша дере” – Вариант 1, КС „Варна” – Вариант 1, КС „Лозен” – Вариант 1, КС „Расово” - Вариант 1 и Вариант 2 превишават с 2 dB до 4 dB или са по-ниски от границата на възприемане на нискочестотен шум съгласно, съгласно DIN 45680 и ISO 226.2003;

- Прогнозните нива на инфразвук в октавната честотна лента 16 Hz за всички изследвани населени места в близост до районите на изграждане на ПТ „Паша дере” – Вариант 1, КС „Варна” – Вариант 1, КС „Лозен” – Вариант 1, КС „Расово” - Вариант 1 и Вариант 2 са с 45 dB до 50 dB по-ниски от границата на субективно възприемане на звука съгласно стандартите DIN 45680 и ISO 226.2003 и с 32 dB до 37 dB по-ниски от използваните при оценката санитарни норми за населени места и жилищни територии;

- Вибрациите на грунда, генерирани от работата на компресорните агрегати на компресорни станции „Варна”, „Лозен” и „Расово”, не създават условия за дискомфорт и не представляват опасност за хората, включително и на площадките на компресорните станции;

• Очакваните въздействия от генерираните отпадъци по време на строителството и експлоатацията ще бъдат временни (във фазата на строителството), постоянни (във фазата на експлоатацията), незначителни и обратими. Териториалният обхват на въздействията ще бъде голям дотолкова, доколкото газопроводът със своя сервитут преминава през цялата територия на страната;

• Прилагането на мерките в раздел „отпадъци“ ще доведе до предотвратяване на негативното въздействие на отпадъците върху околната и социална среда;

• В етапа на строителство трасето на газопровода при Вариант 1 е по-благоприятно по отношение въздействието върху ландшафта поради следните съображения:

- Засегнати са по-малко площи от екологичната мрежа Natura 2000;

- Засегнати са по-малко площи от ландшафт горски и очакваното визуално въздействие от загубата на дървесна растителност ще бъде по-малко;

• Процесът на експлоатация на газопровода при Варианти 1 и 2 не е свързан с въздействие върху компонентите на ландшафта. Не се очаква значимо, отрицателно, пряко, визуално или друг вид въздействие. Възможни са само локални и непреки въздействия при поддръжката на газопровода, прилежащите сгради и съоръжения, от присъствието на техниката при прочистването на сервитутните зони преминаващи през ландшафт горски и аграрен;

• Очакваното незначително въздействие върху ландшафта по време на строителството и експлоатацията на газопровод „Южен поток“ не ограничава реализацията на инвестиционното предложение.

• Реализацията на инвестиционното предложение не засяга защитени територии;

• Не съществуват основания, на базата на които да се твърди, че при строителството и експлоатацията на обекта ще бъдат нанесени значителни отрицателни въздействия върху флората и фауната при спазване на мерките за предотвратяване, намаляване и където е възможно – прекратяване на вредните въздействия върху биологичното разнообразие;

• Не се очаква значително въздействие по време на строителството и експлоатацията на газопровода (Вариант 1 и Вариант 2) върху паметниците на недвижимото културно наследство при изпълнението на предписаните мерки за опазване;

• Не се очакват остатъчни въздействия от реализацията на ИП върху паметниците на недвижимото културно наследство. Отрицателни въздействия може да се очакват само при аварии и свързаните с тях възстановителни дейности;

• В етапа на строителството въздействието върху геоложката основа се оценява като пряко, кратковременно и обратимо, без кумулативен ефект. Съгласно направената оценка, въздействието върху геоложката основа не ограничава реализацията на инвестиционното предложение;

• При реализацията на инвестиционното предложение не се очакват значими неблагоприятни кумулативни въздействия, породени от натрупване на влияние от други проекти в зоната на въздействие;

• При спазване на действащите нормативни изисквания и на мерките и препоръките за ограничаване на установените неблагоприятни въздействия е налице допустимост на реализиране на инвестиционното предложение от гледна точка на здравните рискове за потенциално засегнатото население;

• Нормалното и безаварийно изграждане, експлоатация и извеждане от експлоатация на инвестиционното предложение не се очаква да доведат до значителни и съществени здравни рискове за потенциално засегнатото население;

• В дългосрочен аспект се очаква подобряване на качеството на въздуха в локален (по линейната част на трасето), в национален и в трансграничен аспект, поради повишеното потребление на природен газ за сметка на другите фосилни горива;

• Очаква се с реализацията на инвестиционното предложение да бъдат създадени нови преки и косвени работни места по време на изграждането на газопровода и допълнителната инфраструктура. Част от тези работни места ще се запазят и през фазата на експлоатация;

• Реализацията на инвестиционното предложение ще даде тласък за развитието на местния дребен бизнес, ще направи населените места по-привлекателни за живеене;

• Възможността за изграждане и развитие на газоразпределителни мрежи в общините по трасето на газопровод „Южен поток“ на територията на България ще доведе до нарастване на инвестиционната стойност и привлекателност на регионите.

2. Изграждането на газопровода „Южен поток“ и диверсификация на трасетата за доставка на природен газ отговарят на целите, заложи в Енергийната стратегия на Република България до 2020 г. Реализирането на газопровода ще допринесе за утвърждаването на България като значим фактор при преноса на природен газ към ЕС. Ще бъде увеличена значително сигурността на газовите доставки за страната, региона и ЕС чрез диверсификация на маршрутите и източниците на природен газ.

3. С Решение №876/02.12.2011 г. на Министерски съвет (МС), газопровод „Южен поток“, в отсечката, която ще се изгради на територията на Република България, е обявен за обект с национално значение и за национален обект.

4. Газопроводът, предмет на инвестиционното предложение, ще се свърже със съществуващата Национална газопреносна система (НГС) на България, с което ще се осигури подаване на количеството природен газ, предвидено за консумация в страната.

5. Извършената оценка за съвместимостта на инвестиционното предложение с предмета и целите на засегнатите защитени зони дава възможност за вземане на решение съгласно чл. 39, ал. 12 от Наредбата за ОС. Съгласно направената оценка, реализирането на алтернативата на трасе **по Вариант 1 (Алтернатива 1)**, която следва да бъде изпълнена **по предложената от възложителя технология**, е с най-малко отрицателно въздействие върху предмета и целите на опазване в защитените зони от мрежата Натура 2000, както следва:

А. Строителството, въвеждането в експлоатация, експлоатацията и извеждането от експлоатация на газопровода, включително по отношение на очакваното кумулативно въздействие с други планове, програми, проекти и инвестиционни предложения и след оценка на риска, няма да окажат значително отрицателно въздействие върху целите и предмета (видовете и местообитанията) на опазване на засегнатите защитени зони, чрез прилагане на посочените по-долу общи и специфични мерки, тъй като:

1. Няма да се възпрепятства постигането на целите на опазване на защитените зони;
2. Няма да има значително редуциране на площта на природните местообитания и местообитания на видове в зоните, няма да доведе до увеличаване на фрагментацията им или до промяна на природозащитния им статус;
3. Няма да се нарушат разпространението, числеността и плътността на популациите на видовете и баланса между тях, вкл. и по отношение на природозащитното им състояние;
4. Няма да се промени динамиката на взаимовръзките, които определят структурата и/или функцията на всяка една от засегнатите защитени зони;
5. Няма да има загуба или влошаване в значителна степен на ключовите за защитените зони абиотични компоненти;
6. Няма да се наруши кохерентността на екологичната мрежа Натура 2000 в България.

A.1. BG0000104 “Провадийско-Роякско плато” по алтернатива 1:

1.1. Реализацията на ИП във всички негови етапи ще доведе до дълготрайно увреждане на 4,159 дка или 0,114 % от природно местообитание 91H0* - *Панонски гори с Quercus pubescens* (в комбинация 91H0 x 91G0) и 79,502 дка или 0,0881% от природно местообитание 6240* - *Субпанонски степни тревни съобщества (в комбинация 6240x 6210)*, което се счита за незначително по степен.

1.2. Природни местообитания 91H0* *Евро-сибирски степни гори с Quercus spp.*, 91M0 *Балкано-панонски церово-горунови гори*, 91S0* *Западнопонтийски букови гори*, 91W0 *Мизийски букови гори* и 91Z0 *Мизийски гори от сребролистна липа*, 8210 *Хазмофитна растителност по варовикови скални*, 8310 *Неблагоустроени пещери*, 9180 * *Смесени гори от съюза Tilio-Acerion върху сипеи и стръмни склонове* и 9150 *Термофилни букови гори*

(*Cephalanthero-Fagion*) няма да бъдат пряко или косвено отрицателно повлияни, тъй като трасето не преминава през или в близост до тях.

1.3. Ще има трайно увреждане на 0,01% от местообитанията на дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersi*), на 0,05% от местообитанията на голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*) и остроух нощник (*Myotis blythii*), на 0,06% от местообитанията на малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*) и голям нощник (*Myotis myotis*), и 0,07% от местообитанията на трицветен нощник (*Myotis emarginatus*), което се счита за незначително по степен, предвид представеността им в зоната.

1.4. Трайно ще бъдат увредени 0,015% от местообитанията на бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*) и буков сечко (*Morigmus asper funereus*), които след около 30-35г. при възстановяване на увредените площи от природно местообитание 91H0*, остатъчното трайно въздействие върху трите вида целеви бръмбари ще намалее с 4,2 дка или остатъчният процент на трайно унищожени местообитания ще е 0,0165%.

1.5. За всички останали видове, предмет на опазване в зоната, няма да има трайно увреждане на техни местообитания. За краткият период на частично увреждане на местообитания за някои от видовете, включително по отношение кумулативното въздействие, въздействието ще е незначително и след прилагане на смекчаващите мерки веднага след приключване на строителството, няма да има никакво остатъчно увреждане на местообитания за тях.

1.6. ИП няма да окаже значително отрицателно въздействие върху находища на растителните видове Янкева кутявка (*Moehringia jankae*) и Янкева метличина (*Centaurea jankae*), тъй като трасето му не преминава през или в близост до техни находища.

A.2. BG0000173 “Островче” по алтернатива 1:

2.1. Реализацията на ИП ще доведе за дълъг период от време до пряко унищожаване на 0,8% от природно местообитание 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори в защитената зона, което се счита за незначително по степен, и ще бъде неутрализирано след 30-35 г. предвид планираното в мерките възстановяване на равни на увредените площи (71,4 дка).

2.2. Инвестиционното предложение не преминава през или в близост до опазваните в зоната местообитания 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae*), 6110* Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso Sedion albi*, 6210* Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи), 6510 Низинни сенокосни ливади (*Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis*), 9180* Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху синеи и стръмни склонове, 91G0* Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*, 91H0* Панонски гори с *Quercus pubescens*, 91I0* Евро-сибирски степни гори с *Quercus spp.* и 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа, в резултат на което не се очаква каквото и да е отрицателно въздействие върху тях.

2.3. Ще бъдат засегнати 0,17% от горски местообитания, които са потенциални местообитания на вълка (*Canis lupus*), но предвид пластичността му не представлява отрицателно въздействие в значителна степен.

2.4. За двата вида сухоземни костенурки също се очаква трайно увреждане на местообитания до 0,17%. на широколистни и смесени гори като техни потенциални местообитания. Трансформацията на горски в тревни местообитания ще създаде по-голяма мозаечност на потенциалните хабитати и ще има вероятно положителен ефект върху тях.

2.5. За останалите засегнати от ИП видове, предмет на опазване в защитената зона, няма да има трайно и необратимо увреждане на местообитания, доколкото те ще се възстановят след приключване на строителните дейности.

A.3. BG0000231 “Беленска гора” по алтернатива 1 :

3.1. ИП във всички негови етапи няма да доведе до пряко унищожаване на природните местообитания, опазвани в защитената зона, включително и на местообитанията на видовете, или до увреждане на ключови елементи на защитената зона, тъй като трасето преминава извън границите ѝ.

3.2. От видовете, предмет на опазване в зоната се очаква обезпокояване на вълка (*Canis lupus*), включително в резултат на кумулативно въздействие, което е временно и обратимо и е незначително по степен.

А.4. BG0000610 “Река Янтра” по алтернатива 1:

4.1. Трасето на ИП не преминава през или в близост до природни местообитания 1530* Панонски солени степи и солени блатата, 3150 Естествени еутрофни езера с растителност от типа *Magnopotamion* или *Hydrocharition*, 6110* Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*, 6240* Субпанонски степни тревни съобщества, 6250* Панонски лъсови степни тревни съобщества, 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове, 9180* Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове, 91F0 Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifolia* покрай големи реки (*Ulmion minoris*), 91G0* Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*, 91H0* Панонски гори с *Quercus pubescens*, 91I0* Евро-сибирски степни гори с *Quercus* spp., 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори, 91W0 Мизийски букови гори, 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа, в резултат на което не се очаква каквото и да е отрицателно въздействие върху тях.

В обхвата на трасето са налице четири природни местообитания. Три от тях - 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion* и мозайка от 6430 x 3270 – Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс и Реки с кални брегове с *Chenopodium rubri* и *Bidention* p.p., предвид избраната технология (насочено сондиране), няма да бъдат пряко или косвено дълготрайно повлияни. От четвъртото местообитание - 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) – ще бъдат унищожени 0,338 дка, което е 0,27% от площта му в зоната. За редуцирането на това въздействие, макар и в незначителна степен, е предвидена смекчаваща мярка предвид приоритетността му на опазване.

4.2. Въздействията върху някои видове прилепи са свързани само с частично увреждане на незначителна част от техните потенциални хранителни местообитания - 0,047% за южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*), трицветен нощник (*Myotis emarginatus*), голям нощник (*Myotis myotis*), подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*), малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), 0,044% за дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersi*), 0,105% за дългоух нощник (*Myotis bechsteini*), остроух нощник (*Myotis blythii*) и средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*).

Въздействията при най-лош сценарии върху някои от бозайниците, предмет на опазване в зоната, се свежда до засягане на 0,036% от потенциалните сухоземни местообитания на видрата (*Lutra lutra*), на 0,005% от потенциалните местообитания на пъстрия пор (*Vormela peregusna*) и 0,029% за вълка (*Canis lupus*), и до незначително по продължителност безпокойство. За останалите видове бозайници отрицателно въздействие не е отчетено. След рекултивацията на засегнатите от строителството терени в зоната, остатъчно въздействие с увреждане на местообитания за пъстрия пор (*Vormela peregusna*) няма да има.

4.3. С рекултивирането на строителната полоса ще се елиминират безпокойството и негативните въздействия върху местообитанията на зависимите от влажна среда обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), добруджански тритон (*Triturus dobrogicus*), голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), червенокоремна бумка (*Bombina bombina*) и жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*). Останалите опазвани в зоната видове земноводни и влечуги няма да бъдат отрицателно повлияни.

4.4. Строителството и експлоатацията предвид избраният метод на преминаване на р. Янтра няма да доведат до отрицателни въздействия като смъртност на индивиди от опазваните видове риби, загуба на техни местообитания или влошаване на качеството им и фрагментиране. За етапа на въвеждане и извеждане от експлоатация са възможни минимални по степен отрицателни въздействия върху рибите, ограничени само до няколко квадратни

метра в участъците, в които ще се отнемат води за хидравличен тест и почистването на газопровода.

4.5. Трасето на газопровода във всичките му етапи не засяга подходящи местообитания на ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*), бърмбар рогац (*Lucanus cervus*), обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), буков сечко (*Morimus funereus* (сега *Morimus asper funereus*) и алпийска розалия (*Rosalia alpina*) и върху тях няма да има отрицателни въздействия. При избрания метод на преминаване на р. Янтра с наклонено насочено сондиране няма да бъдат увредени местообитания на теодоксус (*Theodoxus transversalis*), бисерна мида (*Unio crassus*), поради което не се очаква отрицателни въздействия като смъртност на индивиди, загуба на местообитания, влошено качество на местообитанията, фрагментация.

A.5. BG0000240 "Студенец" по алтернатива 1-А:

5.1. Реализирането на Алтернатива 1-а няма да доведе до значително отрицателно въздействие, включително и кумулативно такова върху природни местообитания 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitriche-Batrachion*, 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс, 6210* Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*), 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), 91G0* Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*, 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори и 91I0* Евро-сибирски степни гори с *Quercus spp.* и обикновената пърчовка (*Himantoglossum caprinum*), тъй като предвид избрания метод на пресичане на р. Вит, при цялостната реализация на ИП ще бъдат засегнати в незначителна степен пряко и трайно природни местообитания чрез отнемане на площ от 4,43 дка (0,40%) от 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), 2,2 дка (0,23%) от 91G0 Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*, 7,55 дка (0,19%) 91I0 Евро-сибирски степни гори с *Quercus spp.* и 14,34 дка (0,03%) от 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори в защитената зона, а увреждането на местообитание 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco - Brometalia*) при строителните дейности е 26,7 дка (0,26%), което е временно и обратимо. Останалите местообитания няма да бъдат повлияни негативно пряко или косвено. Включвайки другите намерения в границите на зоната се отчита кумулативно въздействие само върху местообитания 6210* и 91M0, като количествените изчисления показват отново липса на значително отрицателно въздействие, защото обратимо ще бъдат увредени съответно общо 0,36% от тревното местообитание, и трайно общо 0,1% от горското.

5.2. Изграждането на газопровода ще предизвика краткотрайно и напълно обратимо след приключване на строителството увреждане на минимални площи от подходящи сухоземни местообитания на червенокоремната бумка (*Bombina bombina*) - 0,005% и жълтокоремната бумка (*Bombina variegata*) - 0,003%, както и на обикновената блатна костенурка (*Emys orbicularis*), което е незначително по степен въздействие. Такова по степен, продължителност и състояние ще е въздействието и върху сухоземните костенурки - шипобедрена (*Testudo graeca*) и шипоопашата (*Testudo hermanni*) при унищожаването на 81 дка (0,04%) от потенциалните местообитания – силно разредени смесени широколистни гори и дъбова гора. При избраната алтернатива в тази защитена зона няма да има въздействие върху местообитанията на южния гребенест тритон (*Triturus karelinii*)

5.3. Реализирането на ИП във всички негови етапи, отчитайки и натрупаното кумулативно въздействие, ще окаже незначително по степен отрицателно въздействие върху европейски лалугер (*Spermophilus citellus*), добруджански хомяк (*Mesocricetus newtoni*), пъстър пор (*Vormela peregusna*) и степен пор (*Mustela eversmanni*) в защитената зона, тъй като обратимо ще бъдат отнети, съответно, 0,08%, 0,29%, 0,53% и 0,41% от местообитанията им.

Отчитайки самостоятелно и кумулативното въздействие от други намерения в границите на зоната, въздействието върху видрата (*Lutra lutra*) ще се прояви върху 0,6 % от потенциалните и местообитания. Предвид обстоятелствата, че те са върху площ, по-малка от един индивидуален участък на видрата, че въздействията са временни и възстановими, степента

им се определя като незначителна.

Трайното намаляване на площта на широколистни гори от газопровода в зоната ще доведе до редуциране на убежищата на горските видове прилепи дългоух нощник (*Myotis bechsteini*) и широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*) с 0,09 %, както и 0,77% (заедно с други намерения в зоната) от хранителните местообитания на тези два вида и на Голям нощник (*Myotis myotis*), Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), трицветен нощник (*Myotis emarginatus*), трицветен нощник (*Myotis emarginatus*), Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*) и Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*). Увреждане на пасищата и храсталаци на прехода като потенциални хранителни местообитания за видовете прилепи ще е временно и обратимо, във връзка с което, предвид предложените мерки, отрицателните въздействия върху тази група се определя като незначително.

5.4. Ще бъдат увредени трайно 249 дка (0,37 %) от потенциалните местообитания на бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), буков сечко (*Morimus asper funereus*), алпийска розалия (*Rosalia alpina*) и *Bolbelasmus unicornis* в резултата на намаляване на площта на горски местообитания, което е незначително предвид представеността им в зоната. Останалите три вида от сладководната фауна ивичестия теодоксус (*Theodoxus transversalis*) се среща в долното течение на реките Вит, Чернелка и Сушица, бисерната мида (*Unio crassus*) е разпространена в реката от устието до Плевен, а ручейния рак (*Austropotamobius torrentium*) се среща само от две находища в горните течения на реките в Северна България, следователно върху тях няма да има отрицателни въздействия от реализирането на трасето.

5.5. Степента на въздействие на трасето по алтернатива 1-А по отношение на рибите е еднакво по степен за четирите засегнати целеви вида - горчивка (*Rhodeus amarus*), черна мряна (*Barbus meridionalis*), обикновен щипок (*Cobitis taenia*) и балкански щипок (*Sabanejewia balcanica*), предмет на опазване в зоната. Преминаването на газопровода през р. Вит е чрез наклонено сондиране и строителството им няма да окаже каквото и да въздействие върху местообитанията на посочените видове, а предвиденият траншеен метод за преминаването на реките Сушица и Чернелка предполага въздействия на локално ниво върху 0,036% от подходящите за тях места чрез промяна на естествения характер на бреговете, модификация на дъното и физичните параметри на водите, които са краткотрайни, само при строителството и напълно възстановими.

A.6. BG0000181 "Река Вит" по алтернатива 1:

6.1. Трасето на газопровода не преминава през или в близост до местообитания: 3150 Естествени еутрофни езера с растителност от типа *Magnopotamion* или *Hydrocharition*, 6110* Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*, 6210* Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*), 6240* Субпанонски степни тревни съобщества, 6250* Панонски льосови степни тревни съобщества, 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове, 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), 91F0 Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifolia* покрай големи реки (*Ulmion*), 91G0* Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*, 91H0* Панонски гори с *Quercus pubescens*, 91I0* Евро-сибирски степни гори с *Quercus* spp., 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори, 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа, в резултат на което не се очаква каквото и да е отрицателно въздействие върху тях.

От местообитание 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion* ще бъде засегната площ от 0,284 дка или 0,0379 % от общата му представеност в защитената зона.

6.2. Въздействията върху прилепите, предмет на опазване в зоната, вкл. кумулативните се свеждат до временно и обратимо увреждане на 0,1% от хранителните местообитания, каквото е и безпокойството, причинено от реализирането на газопровода при преминаването на

реките, имащи роля на биокоридор, така, че негативното въздействие може да се определи като незначително.

При строителството и експлоатацията ще бъдат увредени и временно фрагментирани 0,44 % от потенциалните местообитания на видрата (*Lutra lutra*) в зоната, а с натрупването на въздействия от други намерения, при най-лош сценарий – не повече от 0,9%, което не предполага значителна степен на отрицателно въздействие.

Реализирането на газопровода и експлоатацията му няма да окажат отрицателно въздействие върху европейския лалугер (*Spermophilus citellus*), тъй като трасето и елементите му не засягат колонии или подходящи местообитания за него. Същото се отнася и за добруджанския хомяк (*Mesocricetus newtoni*) и степния пор (*Mustela eversmanni*). Самостоятелно и в комбинация с други намерения по отношение на пъстър пор (*Vormela peregusna*) се отчита минимално по площ увреждане на подходящи местообитания (0,107%), като и безпокойството за последните три вида също няма да е в значителна степен.

Реализирането на ИП ще засегне обратимо 6 дка или 0,0147% от местообитанията на вълка (*Canis lupus*), а отчитайки въздействията от другите планове, програми, проекти и инвестиционни предложения в зоната, тази площ възлиза на 0,085% от пригодните за него места, така, че предвид биологията на вида няма да има трайно нарушение на миграционните му коридори, фрагментиране и влошаване на качествата на местообитанията му.

6.3. Увреждането на местообитания от реализирането на ИП по Алтернатива 1 ще е съответно 0,011% от пригодните местообитания на шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), 0,01% - при шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), и 0,032% при пъстър смок (*Elaphe sauromates*), а сумирайки с въздействията от други планове, програми и проекти (ППП)/ИП – ще е съответно 0,095%, 0,078% и 0,261%. От сухоземните и водните местообитания на обикновената блатна костенурка (*Emys orbicularis*) при река Дъбнишка Бара ще бъдат засегнати временно и напълно обратимо 0,091%, както и 0,0455% от местообитанията на гребенест тритон (*Triturus karelinii*), до 0,008% от тези на червенокоремна бумка (*Bombina bombina*) и жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*). Кумулативните въздействия са изчислени съответно на 0,085% за голям гребенест тритон, 0,085% за блатната костенурка, 0,01% за червенокоремна и жълтокоремна бумки. Площните изчисления показват, както и оценката на фрагментацията, която ще е временна и напълно обратима, че отрицателното въздействие е незначително.

6.4. От опазваните 12 вида риби, участъкът от река Дъбнишка Бара, където ще преминава трасето на ИП по траншеен метод, не предлага подходящи местообитания за следните видове, предмет на опазване в зоната - распер (*Aspius aspius*), украинска минога (*Eudontomyzon mariae*), белопера кротушка (*Gobio albipinnatus*), високотел бибан (*Gymnocephalus baloni*), ивичест бибан (*Gymnocephalus schraetser*), виюн (*Misgurnus fossilis*), сабица (*Pelecus cultratus*), горчивка (*Rhodeus amarus*), малка вретенарка (*Zingel streber*), голяма вретенарка (*Zingel zingel*), голям щипок (*Cobitis elongata*), обикновен щипок (*Cobitis taenia*), балкански щипок (*Sabanejewia balcanica*) и голяма вретенарка (*Zingel zingel*). Ще бъде нарушен естествения характер на реката в работния участък, което е 0,001% от потенциалните местообитания на черна мряна (*Barbus meridionalis*)- негативно въздействие, което е обратимо, временно и незначително по степен, отчитайки и кумулативното въздействие върху местообитанието на вида, възлизащо на 0,002% от тях.

6.5. Общата дължина на Алтернатива 1 през защитената зона е 174 м, като участъкът (открита площ и р. Дъбнишка Бара) не представлява местообитание на целеви видове безгръбначни животни, поради което незначителни отрицателни въздействия върху тях няма да има.

А.7. BG0000613 “Река Искър” по алтернатива 1:

7.1. ИП във всичките му етапи на реализация няма да засегне местообитания 3150 *Естествени еутрофни езера с растителност от типа Magnopotamion или Hydrocharition*, 6110* *Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от Alysso-Sedion albi*, 6430 *Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс*,

91F0 Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifolia* покрай големи реки (*Ulmion minoris*), 91H0* Панонски гори с *Quercus pubescens*, 91I0* Евро-сибирски степни гори с *Quercus* spp., 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори и 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа, поради което не се очаква каквото и да е отрицателно въздействие върху тях. От площадката на строителния коридор ще бъдат засегнати пряко и косвено трайно 0,069% от площта на местообитание 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) и мозайка от тревното местообитание 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*), което не е предмет на опазване в зоната с малки фрагменти на местообитание 6250* Панонски лъсови степни тревни съобщества, чиято обща площ е около 1 дка. За последното е отчетено кумулативно въздействие от реализирането на газопровода, заедно с други ППП/ИП в зоната, което е 0,12% от площта му, има възможност за възстановяване и предвид обратимостта на въздействието ще незначително по степен.

7.2. Временно и обратимо при прилагане на смекчаващи мерки ще бъдат увредени местообитания 0,05 % за дунавския гребенест тритон, 0,03% за шипобедрената костенурка, 0,02 % за блатната костенурка, жълтокоремната бумка и червенкоремната бумка.

7.3. За прилепите ще бъдат трайно увредени горски местообитания - 0,14% (3,3 дка) и временно 0,03% (13 дка) пасища и др. открити територии, потенциални хранителни местообитания на опазваните видове. Широкоухият прилеп (*Barbastella barbastellus*) е единствения от опазваните в зоната видове, типичен горски обитател, при което е възможно унищожаване на дървесните му убежища, но спрямо потенциалните му в зоната местообитания, това е незначителна част. Всички останали видове прилепи са пещерни видове и липсата на убежища в строителния коридор на газопровода води до заключение за липса на значително отрицателно въздействие. Функциите на реката като биокоридор също няма да бъдат нарушени предвид избрания метод за преминаване на тръбите през нея.

Последното важи и за видрата (*Lutra lutra*), при която ще бъдат засегнати обратимо 0,35% от индивидуалния участък на женска и 0,08% от индивидуалния участък на мъжки индивид (1,4 дка), и трайно само 0,249 дка в местообитание 91E0. При прилагане на мерки за подпомагане на възстановяването на 91E0, трайното отрицателно въздействие върху видрата ще се сведе до минимум.

За лалугера (*Spermophilus citellus*) – временно и обратимо ще бъдат засегнати 6 дка пасища (0,02%), за добруджанския хомяк (*Mesocricetus newtoni*), пъстър (*Vormela peregusna*) и степен пор (*Mustela eversmanni*) - 11 дка (0,02%) открити местообитания. За останалите видове, предмет на опазване в защитената зона не се очаква никакво увреждане на местообитания. Отчитайки кумулативния ефект, отрицателните въздействия върху лалугера са върху 0,048% от пригодните му площи и 0,28% за останалите три вида. Безпокойството върху тях е с ниска степен на значимост.

7.4. Ареалът на естественото разпространение на видовете шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), ивичест смок (*Elaphe quatuorlineata*) и голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*) не обхваща територията на ИП, така, че отрицателно въздействие върху тях няма да има. Въздействието върху потенциалните местообитания на шипоопашатата костенурка (*Testudo hermanni*) е незначително – 0,03% от тях, до 0,05% от тези на дунавски гребенест тритон (*Triturus dobrogicus*) и 0,02% от водните местообитания на обикновената блатна костенурка (*Emys orbicularis*), червенкоремната бумка (*Bombina bombina*) и жълтокоремната бумка (*Bombina variegata*).

7.5 Отрицателно въздействие върху малка вретенарка (*Zingel streber*), распер (*Aspius aspius*), черна (балканска) мряна (*Barbus meridionalis*), голям щипок (*Cobitis elongata*), обикновен щипок (*Cobitis taenia*), високотел бибан (*Gymnocephalus baloni*), ивичест бибан (*Gymnocephalus schraetzer*), сабица (*Pelecus cultratus*), европейска горчивка (*Rhodeus sericeus amarus*) и балкански щипок (*Sabanejewia aurata*), предмет на опазване в зоната, от газопровода няма да има предвид избраният метод на пресичане на река Искър.

7.6. Изводът в горната точка важи и за водните безгръбначни, предмет на опазване в зоната -

ивичест теодоксус (*Theodoxus transversalis*) и бисерна мида (*Unio crassus*). Липсват стари дъбови дървета и пънове, които са типичното местообитание на четирите вида бръмбари (*Lucanus cervus*, *Cerambyx cerdo*, *Morimus asper funereus* и *Rosalia alpina*).

A.8. BG0000508 „Река Скът“ по алтернатива 1:

8.1. Инвестиционното предложение не преминава през или в близост до следните природни местообитания 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), 1530* Панонски солени степи и солени блата, 3270 Реки с кални брегове с *Chenopodium rubri* и *Bidention p.p.*, 91F0 Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifo* покрай големи реки (*Ulmion minoris*) и няма да окаже отрицателно въздействие върху тях. Ще има временно, средно по степен, увреждане на 0,270 дка (0,86%) от природно местообитание 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion*, което е напълно възстановимо за един или два вегетационни периода.

8.2. От предимно транзитните и хранителни местообитания на дългопръстия нощник (*Myotis capaccinii*), единствения вид прилеп, опазван в зоната, ще бъдат увредени 0,05%, които ще бъдат напълно възстановени, така че въздействието е незначително.

В района, където преминава алтернатива 1 на трасета няма местообитания, подходящи за добруджански хомяк (*M. Newtoni*), поради което не се очакват никакви негативни въздействия върху неговите популации и местообитания.

От потенциалните местообитания на видрата (*Lutra lutra*) ще се увредят 1,1 дка или 0,073% от местообитанията на вида в зоната.

8.3. От класовете влечуги и земноводни газопроводът ще окаже отрицателно въздействие върху 0,4 дка (или 0,02%) от местообитанията на обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), на дунавския гребенест тритон (*Triturus dobrogicus*) и на червенокоремната бумка (*Bombina bombina*), което е незначително по степен, локално и обратимо.

8.4. Реализирането на ИП не засяга подходящи местообитания на балканска кротушка (*Gobio uranoscopus*), поради което не се очаква и отрицателно въздействие върху вида. Прокопаването на речното корито, което ще наруши естествения характер на реката в работния участък, ще доведе до локално, краткосрочно и обратимо въздействие върху 0,06 % от местообитанията на черна мряна (*Barbus meridionalis*), обикновен щипок (*Cobitis taenia*) и европейска горчивка (*Rhodeus amarus*), които след прилагане на смекчаващи мерки ще бъдат допълнително редуцирани.

8.5. За бръмбар рогач (*Lucanus cervus*) и алпийска розалия (*Rosalia alpina*) в рамките на преминаването на ИП през защитената зона не са установени екземпляри и местообитания, поради което ИП няма да окаже въздействие върху видовете и техни местообитания в границата на защитената зона. Прокопаването на траншея за полагането на тръбите на газопровода ще доведе до временно увреждане на 0,4% от местообитанията на бисерна мида (*Unio crassus*), което е незначително спрямо общата площ на реката в зоната и което ще бъде бързо възстановено.

A.9. BG0000614 „Река Отоста“ по алтернатива 1:

9.1. Реализацията на Алтернатива 1 на ИП ще доведе до унищожаване на 0,49% от природното местообитание 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior*, 0,46% от природни местообитания 3270 Реки с кални брегове с *Chenopodium rubri* и *Bidention p.p.* в комбинация с 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс и 0,56% от 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion*.

Останалите природни местообитания 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа, 3150 Естествени еутрофни езера с растителност от типа *Magnopotamion* или *Hydrocharition* и 6250* Панонски льосови степни тревни съобщества, няма да претърпят отрицателно въздействие.

Отчитайки и кумулативния ефект от други ППП/ИП, идентифициран само за местообитание

91E0*, което възлиза 0,492% от площта му в зоната, се налага заключение за липса на значително отрицателно въздействие, включително и поради факта, че увреждането на тревните хабитати е недълготрайно и обратимо.

9.2. Ще бъдат обратимо увредени 0,162% от пригодните за видрата (*Lutra lutra*) местообитания, което е незначителна част спрямо представеността им в зоната, отчитайки и кумулативното въздействие и вземайки предвид предложените мерки.

На територията на ИП няма местообитания на добруджански хомяк (*Mesocricetus newtoni*) и европейски лалугер (*Spermophilus citellus*), тъй като се засягат само селскостопански площи със значително участие на естествена растителност, водни и крайречни местообитания, които не са местообитания на тези видове.

9.3. Теренът на трасето не предлага подходящи местообитания за жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*) и пъстър смок (*Elaphe sauromates*), така, че отрицателно въздействие върху тях няма. Преминаването на газопровода през водни и влажни сухоземни местообитания на видовете блатна костенурка (*Emys orbicularis*), добруджански гребенест тритон (*Triturus dobrogicus*), голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*) ще доведе до временно и обратимо увреждане съответно на 0,143% и 0,075% за тритоните, което е незначително по степен. Ако се добавят към това въздействие и други ППП/ИП, то сумарното въздействие върху местообитанията на земноводните достига 0,63%,

9.4. Реализирането на ИП на всичките му етапи ще окаже незначително отрицателно въздействие, включително кумулативно такова, върху местообитанията на черна мряна (*Barbus meridionalis*) и обикновен щипок (*Cobitis taenia*), горчивка (*Rhodeus amarus*), голям щипок (*Cobitis elongata*), белопера кротушка (*Gobio albipinnatus*), балкански щипок (*Sabanejewia aurata*) и распер (*Aspius aspius*), тъй като ще бъдат обратимо увредени, и то само по време на строителството, 0,109% от тях в зоната, без да се прекъсва биокоридорната функция на реката.

За видовете риби украинска минога (*Eudontomyzon mariae*), високотел бибан (*Gymnocephalus baloni*), ивичест бибан (*Gymnocephalus schraetser*), виюн (*Misgurnus fossilis*), сабица (*Pelecus cultratus*), малка вретенарка (*Zingel streber*), голяма вретенарка (*Zingel zingel*) и карагъоз (Дунавска скумрия) (*Alosa pontica*) няма да има самостоятелни и кумулативни отрицателни въздействия.

9.5. В рамките на ИП, не съществуват подходящи условия за срещане на четирите целеви вида бръмбари - болбелазмус (*Bolbelasmus unicornis*), бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), буков сечко (*Morimus asper funereus*) и алпийска розалия (*Rosalia alpina*). Дори характерните за техните местообитания дървесни видове не са представени, така, че отрицателни въздействия върху тези видове безгръбначни няма да има.

Предвид характера на инвестиционното предложение негативни въздействия ще има върху ивичестия теодоксус (*Theodoxus transversalis*) и бисерната мида (*Unio crassus*), при които временно и обратимо ще бъдат засегнати 0,076% от местообитанията им, така че въздействието е незначително по степен.

A.10. BG0000336 „Златия“ по алтернатива 1:

10.1. Реализацията на ИП по Алтернатива 1 ще доведе до пряко унищожаване и косвено увреждане общо на 0,64% от единствено опазваното природно местообитание 6250* Панонски лъсови степни тревни съобщества, което въздействие е незначително предвид възможността му да възстановяване в рамките на няколко вегетационни сезона.

10.2. По време на строителството ще бъдат унищожени 10 дка (0.8%) от местообитания на европейския лалугер (*Spermophilus citellus*) и 234 дка (0.84 %) от тези на добруджанския хомяк (*Mesocricetus newtoni*), но при изпълнение на предложените смекчаващи мерки, отрицателните въздействия върху тях ще са незначителни.

10.3. Не са установени местообитания на вида пъстър смок (*Elaphe sauromates*) в полосата на газопровода, за това отрицателни въздействия върху вида не се очакват. ИП ще се изпълни по метод, който предполага само увреждане на сухоземните местообитания за блатната

костенурка (*Emys orbicularis*), което възлиза на 7,6 дка - 0,6% от всички нейни сухоземни местообитания в зоната. Въздействието е временно и обратимо и при прилагане на смекчаващите мерки по време на рекултивацията, местообитанията ще се възстановят за 2-3 вегетационни сезона. Същото въздействие с такава степен ще търпят и добруджанския гребенест тритон (*Triturus dobrogicus*) и червенокоремната бумка (*Bombina bombina*).

10.4. Избраният метод на преминаване на р. Цибрица с наклонено насочено сондиране няма да окаже отрицателно въздействие (смъртност на индивиди, загуба на местообитания, влошено качество на местообитанията, фрагментация) върху рибната фауна и природозащитния статус на видовете предмет на опазване - обикновен щипок (*Cobitis taenia*), балкански щипок (*Sabanejewia balcanica*), горчивка (*Rhodeus amarus*) и голям щипок (*Cobitis elongata*).

10.5. С избрания метод на преминаване на р. Цибрица няма да бъдат предизвикани отрицателни въздействия върху бисерна мида (*Unio crassus*) и ивичест теодоксус (*Theodoxus transversalis*).

A.11. BG0000336 „Река Лом“ по алтернатива 1:

11.1. Предвид избрания метод на пресичане на р. Лом с насочено сондиране и поддържането на сервитутната ивица на трасето, ще се засегне пряко и трайно 91E0* *Алувиални гори с Alnus glutinosa и Fraxinus excelsior (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae)*, представено в комплекс (70%-30%) с 6430 *Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс* на площ от 0,418% от представеността му в зоната, което е незначително по степен отрицателно въздействие.

Целевите за опазване природни местообитания в зоната - 6510 *Низинни сенокосни ливади*, 91G0 *Панонски гори с Quercus petraea и Carpinus betulus*, 91M0 *Балкано-панонски церово-горунови гори* и 91Z0 *Мизийски гори от сребролистна липа* не се срещат в обхвата на ИП, поради което не се очаква реализацията му да окаже отрицателно въздействие върху тях, а местообитания 3260 *Равнинни или планински реки с растителност от Ranunculion fluitantis и Callitriche-Batrachion* и 6430 *Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс* предвид избраната технология за преминаване на реката, няма да бъдат засегнати.

11.2. Реализирането на газопровода няма да окаже трайно и необратимо въздействие върху убежищата и хранителните местообитания на опазваните видове прилепи, както и върху биокоридорните функции на реката.

11.3. Потенциалното местообитание на видрата (*Lutra lutra*), което ще бъде нарушено по време на въвеждане в експлоатация е с малка площ от - 2,4 дка (при ширина на трасето 66 м), което е 0,4% от всички потенциални местообитания в рамките на един индивидуален участък за женски индивид и 0,13% от индивидуалния участък за мъжки индивид. Безпокойството по време на строителството ще е краткотрайно, без въздействие върху популацията на вида при спазване на заложените мерки.

За европейския лалугер общо увредените площи ще бъдат 3,2 дка (0,09%) от неговите местообитания, а за добруджанския хомяк съответно увредените местообитания от общата площ хабитати на вида в зоната ще бъдат 0,21%, но въздействието е обратимо и краткотрайно в незначителна степен при изпълнение на мерките.

Най-голямо въздействие върху вида вълк (*Canis lupus*) ще има по време на строителните дейности, поради трайно унищожаване и увреждане на горски и храстови формации като негово местообитание върху 26 дка или 0,21 % от местообитанията на вида в зоната, но то е с незначителна степен, тъй като и фрагментацията на миграционните коридори и безпокойството е с временно действие.

11.4. Избраният метод на пресичане на р. Лом с наклонено насочено сондиране няма да засегне местообитанията на червенокоремната бумка (*Bombina bombina*), поради което не се очаква въздействие върху нейната популация или местообитание, както и пъстрия смок

(*Elaphe sauromates*), поради отсъствие на местообитания на вида на трасето на газопровода. Площите, които ще бъдат временно засегнати от строителните дейности и за Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*) са 24,8 дка или 0,19% от общите площи на всички местообитания на вида. По отношение на фрагментацията се очаква временно ограничаване на локалните миграции и засягане на индивидуалните територии на някои екземпляри. Въздействието се проявява по време на строителство и е напълно обратимо и незначително по степен на влияние върху местната популация в защитената зона.

Строителството на трасето на газопровода не влияе върху водните местообитания на Обикновената блатна костенурка (*Emys orbicularis*), поради избрания метод на преминаване, а безпокойството ще е временно и обратимо. Краткотрайно, локално, обратимо и незначително е само въздействието върху 1,8 дка или 0,04% от сухоземните местообитания на вида добруджански тритон (*Triturus dobrogicus*), тъй като не се засягат оптимални местообитания и малки стоящи водоеми и находища, а отрицателните въздействия върху популацията му ще се ограничат чрез прилагането на смекчаващи мерки.

11.5. При реализирането на ИП предвид избрания метод на пресичане за всички етапи, не се очаква значителна степен на отрицателно въздействие върху популациите и местообитанията на распер (*Aspius aspius*), черна (балканска) мряна (*Barbus meridionalis*), обикновен щипок (*Cobitis taenia*), балканска кротушка (*Romanogobio kessleri*), балканска кротушка (*Romanogobio uranoscopus*), ивичест бибан (*Gymnocephalus schraetzer*), европейска горчивка (*Rhodeus sericeus amarus*) и балкански щипок (*Sabanejewia aurata*) в защитената зона.

11.6. Няма да има и отрицателно въздействие и върху популациите и местообитанията на ивичест теодоксус (*Theodoxus transversalis*), бисерна мида (*Unio crassus*), бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), буков сечко (*Morimus asper funereus*) (сега *Morimus asper funereus*) и алпийска розалия (*Rosalia alpina*) в защитената зона.

A.12. BG0000521 „Макреш“ по алтернатива 1:

12.1. Трасето на инвестиционното предложение не преминава през или в близост до природни местообитания: 6110* Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso Sedion albi*; 91H0* Панонски гори с *Quercus pubescens*; 91I0* Евро-сибирски степни гори с *Quercus spp.* и 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа, в резултат на което, не се очаква каквото и да е отрицателно въздействие върху тях.

Трасето на Алтернатива 1 засяга природно местообитание 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори. Засегнатата пряко и косвено площ на местообитанието е 75,793 дка или 0,857% от представеността му в зоната, като за редуциране на това въздействие е предвидена специфична смекчаваща мярка.

12.2. Дейността по реализиране на газопровода ще има много слабо отрицателно въздействие поради загуба на 0,62% от хранителни местообитания на видовете прилепи, хранещи се в горски територии. За зоната няма да има негативното въздействие върху пещери и други убежища на пещеролюбивите видове прилепи, нито смъртност на индивиди в тях. Макар, че не са установени стари хралупести дървета в полосата на газопровода, типичният горски вид широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*) е вероятно да има убежища, разположени в хралупи/кори на дървета. Въздействието унищожаване ще се смекчи, тъй като е предвидена специфична за зоната смекчаваща мярка за намаляване на строителната полоса, така, че окончателното унищожаване на хранителните местообитания за голям нощник (*Myotis myotis*), южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), трицветен нощник (*Myotis emarginatus*), малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*), дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*), широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*), ще е 0,596%.

На територията ИП няма местообитания на добруджански хомяк (*Mesocricetus newtoni*), европейски лалугер (*Spermophilus citellus*) и пъстър пор (*Vormela peregusna*), тъй като преминават през горски хабитат – неподходящ за целевите видове.

12.3. Трасето не преминава и през подходящи местообитания на целевите видове обикновена

блатна костенурка (*Emys orbicularis*), доброджански тритон (*Triturus dobrogicus*), жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*) и червенкоремна бумка (*Bombina bombina*), поради което не се очакват отрицателни самостоятелни и в следствие кумулативни въздействия, върху техните популации и местообитания.

Трайно увреждане на горските местообитания и тяхната трансформация в тревни след строителните дейности ще доведе до унищожаване на 0,50% от потенциалните местообитания на шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), като след прилагане на смекчаващите мерки отрицателното въздействие ще се сведе до минимум.

Прекъсването на миграционните коридори в рамките на индивидуалните територии е краткотрайно и временно, и ефекта се оценява като незначителен.

12.4. Проучванията на територията на защитената зона, върху която преминава алтернативата, установяват, че няма местообитания на двата вида риби, поради което не се очаква отрицателно въздействие върху техните популации или местообитания.

12.5. Алпийската розалия (*Rosalia alpina*) обитава предимно букови гори в планините и предпочита по-влажни гори, затова не се очаква влияние върху вида, неговите популации и местообитания от реализирането на ИП. Наличието на стари дървета в зоната я прави подходящо местообитание на бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*) и буков сечко (*Morimus funereus*), така, че строителството ще засегне 0,62% от всичките им местообитания в зоната.

A.13. BG0000498 „Видбол“ по алтернатива 1:

13.1. Трасето на инвестиционното предложение не преминава през или в близост до местообитания - 6110 Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alysson-Sedion albi*, 3510 Низинни сенокосни ливади, 9150 Термофилни букови гори, 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), 91G0* Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*, 91H0* Панонски гори с *Quercus pubescens*, 91F0 Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifolia* покрай големи реки (*Ulmion minoris*) и 91Z0 Музийски гори от сребролистна липа. Не се очакват преки или косвени отрицателни въздействия върху посочените местообитания, предмет на опазване в зоната.

В участъка на въздействие, местообитание 6430 Хидрофилни съобщества от високи тревни в равнините и в планинския до алпийския пояс е в комбинация с 3260* Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion* е в съотношение 70:30, като засегнатата площ е 0,02% от общата площ на местообитанията в зоната, но тъй като въздействието е временно, само за периода на строителство, локално и обратимо за по-дълъг период от време, степента му на въздействие е ниска.

Трайно, за продължителния период на експлоатацията ще бъде пряко унищожено и косвено засегнато природно местообитание 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори върху площ от 4,1525 дка - 0,3772% от площта му в зоната, незначително по степен въздействие.

13.2. Предмет на опазване в зоната са следните видове пещеролюбиви видове - малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), поковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*), средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*), южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), голям ношник (*Myotis myotis*), остроух ношник (*Myotis blythii*), дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*), дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersi*), дългопръст ношник (*Myotis capaccinii*) и трицветен ношник (*Myotis emarginatus*), на които ще бъдат засегнати само потенциални хранителни местообитания чрез временно увреждане на 0,25% (0,27% заедно с кумулативния ефект от др. ППП/ИП) от селскостопански площи със значително участие на естествена растителност и трайно на 0,18% (0,19% заедно с кумулативния ефект) от широколистните гори в зоната, което се оценява като ниска степен на отрицателно въздействие. Също такава е въздействието и върху хранителни местообитания на широкоухия прилеп (*Barbastella barbastellus*), който е типичен горски вид, но предвид обстоятелството, че Алтернатива 1 преминава през участъци предимно с ниска дървесна растителност и храсти и отделни по-големи дървета – основно

хибридни тополи, убежищата му няма да бъдат увредени.

13.3. Въздействието върху видрата (*Lutra lutra*) е локално, краткосрочно и обратимо, незначително по степен, тъй като осъществяването на намерението ще доведе до 0,12% (2,3дка) от потенциалните местообитания в зоната поради прочистването на дървета и храсти с дълбока коренова система при преминаване на газопровода по траншеен метод на р. Видбол. Общото кумулативно натоварване на оценяваното ИП с други ППП/ИП в границата на зоната възлиза на 0,19% от пригодните за видрата местообитания, площ по-малко от индивидуалния участък на един екземпляр.

Реализирането на ИП не засяга колонии на лалутер или пригодни местообитания на добруджански хомяк (*Mesocricetus newtoni*) и европейски лалутер (*Spermophilus citellus*), поради което не се очаква никакво отрицателно въздействие върху популациите и местообитания на двата вида в защитената зона. В зоната са налице пригодни за обитание от пъстър пор (*Vormela peregusna*) местообитания. Предвид нарушаването на нормалната структура на почвата, а от там и на растителното съобщество, върху 18 дка (0,16 %) ще има обратимо отрицателно въздействие. При прилагане на смекчаващи мерки за подпомагане възстановяването на тревните местообитания по време на рекултивация, въздействието ще бъде редуцирано.

Въздействието от реализацията на газопровода върху вълка (*Canis lupus*) е незначително, предвид засягането на 0,19% от пригодните му местообитания, отчитайки и кумулативните въздействия върху вида и местообитанията.

13.4. Площите от местообитанията на вида шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*) в защитената зона, които ще бъдат временно засегнати от строителните дейности, са 0,17%, което е незначително, защото ще е краткотрайно, временно и в рамките на индивидуалните територии.

Въздействието върху местообитанията на вида блатна костенурка (*Emys orbicularis*) в зоната, е 0,03 % от пригодните ѝ местообитания, като това отрицателно въздействие е краткосрочно и обратимо. Преминаването на р. Видбол по траншеен способ няма да засегне оптимални местообитания - малки стоящи водоеми като оптимални хабитати и находища на добруджански тритон (*Triturus dobrogicus*) и червенкоремната бумка (*Bombina bombina*), а само 0,03 % от речния хабитат и отрицателното въздействие ще бъде максимално намалено при прилагане на предложените мерки.

Трасето на ИП не преминава през потенциални местообитания на вида пъстър смок (*Elaphe sauromates*), така че отрицателно въздействие върху популацията и местообитанията му няма да има.

13.5. Въздействие върху черна мряна (*Barbus meridionalis*), обикновен щипок (*Cobitis taenia*), белопера кротушка (*Gobio albipinnatus*) и балкански щипок (*Sabanejewia balcanica*) ще се прояви при прокопаването на изкопи в речното корито и нарушението на естествения характер на р. Видбол в работния участък чрез увреждане на 0,08 % от местообитанията им. Това въздействие, както и фрагментацията, са временни и обратими.

В този участък от р. Видбол няма подходящи местообитания за распер (*Aspius aspius*), голям щипок (*Cobitis elongata*), украинска минога (*Eudontomyzon mariae*), високотел бибан (*Gymnocephalus baloni*), ивичест бибан (*Gymnocephalus schraetser*), малка вретенарка (*Zingel streber*) и голяма вретенарка (*Zingel zingel*), така, че реализирането на ИП няма да окаже отрицателно въздействие върху тях.

13.6. В участъка на очаквано въздействие не се засягат подходящи за видовете *Austropotamobius torrentium*, *Theodoxus transversalis*, *Lucanus cervus*, *Cerambyx cerdo*, *Morimus asper funereus* и *Rosalia alpina* местообитания, поради което не се очакват отрицателни въздействия и върху популациите им в защитената зона.

Въздействията върху бисерна мида (*Unio crassus*) са ограничени върху 0,4 дка от общо 450 дка (0,0009%) от подходящите местообитания в реката - малка площ, определяща въздействието като ниско по степен.

A.14. BG0000500 „Войница“ по алтернатива 1:

14.1. Трасето на ИП не преминава и не засяга природни местообитания 91E0* *Алувиални гори с Alnus glutinosa и Fraxinus excelsior (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae)*, 3260 *Равнинни или планински реки с растителност от Ranunculion fluitantis и Callitricho-Batrachion*, 6110* *Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от Alysso-Sedion albi*, 6510 *Низинни сенокосни ливади*, 9150 *Термофилни букови гори (Cephalanthero-Fagion)*, 91G0* *Панонски гори с Quercus petraea и Carpinus betulus*, 91H0* *Панонски гори с Quercus pubescens*, 91I0* *Евро-сибирски степни гори с Quercus spp.* и 91Z0 *Музийски гори от сребролистна липа*, в резултат на което не се очаква отрицателно въздействие (пряко или косвено) върху тях.

Реализацията на ИП по избраната алтернатива ще доведе до унищожаване на 0,0986% от природното местообитание 6430 *Хидрофилни съобщества от високи тревни по бреговете на водните басейни в равнините и в планинския до алпийския пояс* в защитената зона, което ще се възстанови напълно по естествен начин след приключване на строителството, така, че въздействието е с ниска степен на въздействие.

14.2. Реализирането на газопровода не уврежда или унищожават убежища за нито един от целевите видове прилепи, тъй като не се засягат пещери, скални ниши и др., типични за пещеролюбивите прилепи, както и стари гори, предпочитани от горските видове. Ще бъдат увредени малки площи от потенциални хранителни местообитания за тази група, съответно 0,039% за дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*), 0,6% за остроух нощник (*Myotis blythii*), 0,132% за голям нощник (*Myotis myotis*), трицветен нощник (*Myotis emarginatus*) и южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), 0,018% за дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*), 0,4% за средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*), 0,208% за подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*), 0,601% за голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*) и 0,134% за дългоух нощник (*Myotis bechsteinii*). Наличието на обширни площи със сходни параметри извън трасето на газопровода прави този тип отрицателно въздействие незначително.

Незначително ще е въздействието и върху местообитанията на видрата (*Lutra lutra*), защото временно и обратимо ще бъдат увредени 0,3% от водните местообитания при траншейния метод на пресичане на р. Войница и 0,283% от пригодните сухоземни площи.

При строителството няма да се засегнат лалугерови колонии и местообитания на европейски лалугер (*Spermophilus citellus*) и върху този вид няма да има отрицателни въздействия. Ще бъдат засегнати 0,27% от потенциалните местообитания на добруджански хомяк (*Mesocricetus newtoni*) и 0,3% на пъстър пор (*Vormela peregusna*), които при изпълнение на предвидените мерки ще бъдат възстановени. В тази връзка отрицателното въздействие ще е незначително, включително отчитайки и кумулативното въздействие от другите процедури ППП/ИП.

14.3. Река Войница, на мястото на пресичане от ИП, не представлява подходящо местообитание за червенокоремна бумка (*Bombina orientalis*), добруджански тритон (*Triturus dobrogicus*), пъстър смок (*Elaphe sauromates*) и обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*). Не се очакват отрицателни въздействия за тези видове.

Отрицателните въздействия върху шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*) ще се реализират предимно в етапа на строителство на газопровода и са свързани с отнемане и частично увреждане на 0,133% от подходящите местообитания на вида и 0,62%, включвайки кумулативното въздействие. Въздействието е незначително, кратковременно, напълно възстановимо и след рекултивацията терените ще бъдат напълно пригодни за обитаване от вида.

14.4. Реализацията на ИП в защитена зона в целия си обхват (строителство, експлоатация, въвеждане в експлоатация и извеждане от експлоатация) няма да окаже отрицателно въздействие върху местообитанията и популациите на видовете черна (балканска) мряна (*Barbus meridionalis*), европейска горчивка (*Rhodeus sericeus amarus*) и балкански шипок (*Sabanejewia aurata*), предмет на опазване, защото в участъка на пресичане на р. Войница, реката е малководна и с малка ширина и не предлага подходящи местообитания за риби.

13.5. ИП не преминава през местообитания на безгръбначни, предмет на опазване в зоната, с

изключение на такива на горските насекоми – бръмбарите обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), буков сечко (*Morimus asper funereus*) и бръмбар рогач (*Lucanus cervus*) и пеперудата диосегиана (*Dioszeghyana schmidtii*). Отрицателното въздействие е сведено до 0,04% от местообитанията им поради прокарването на просеката за газопровода през гора, което се отчита като незначително по степен.

A.15. BG0000103 „Галата“, BG0000138 „Каменица“, BG0000627 „Конунски дол“ и BG0000518 „Въртопски дол“ по алтернатива 1:

15.1. Инвестиционното предложение по тази алтернатива заобикаля защитените зони, не преминава през или в близост до природни местообитания и находища на растителни видове, предмет на опазване в тях, така че отрицателни въздействия върху защитените зони няма да има.

15.2. Отдалечеността на трасето на газопровода от цитираните четири защитени зони е причина за заключение за липса на значително отрицателно въздействие – преки или косвени - върху видовете и местообитанията им, опазвани в тях.

Заключение за степента на въздействие върху защитените зони на национално ниво:

1. Отрицателните въздействия с увреждане на площ от всяко едно природно местообитание в посочените защитени зони в процентно отношение спрямо площите на това природно местообитание във всички защитени зони по Директива 92/43/ЕИО от НЕМ Натура 2000 са както следва:

- a. 31,74 дка или 0,002593% за природно местообитание 6210;
- b. 2,313 дка или 0,002383% за природно местообитание 6430;
- c. 79,502 дка или 0,0208% за природно местообитание 6240*;
- d. 5,467 дка или 0,001429% за природно местообитание 6250*;
- e. 1,414 дка или 0,003971% за природно местообитание 3260;
- f. 5,651 дка или 0,01729% за природно местообитание 91E0*;
- g. 2,2 дка или 0,0007193% за природно местообитание 91G0*;
- h. 7,55 дка или 0,00293% за природно местообитание 91I0*;
- i. 4,2 дка или 0,00776% за природно местообитание 91H0*;
- j. 162,8 дка или 0,004408% за природно местообитание 91M0.

Въздействията върху природни местообитания 6210, 6430, 6240*, 6250* и 3260 ще са временни и изцяло обратими за периода на строителство до няколко (1-2) вегетационни сезона, след рекултивацията. Възстановяването им ще стане по естествен път, а в някои от защитените зони ще бъде подпомогнато и от посочени смекчаващи мерки за специфична биологична рекултивация на засегнатите от строителството на газопровода терени.

Въздействията върху природни местообитания 91E0*, 91G0*, 91I0*, 91H0* и 91M0, ще са от периода на подготовка на строителството и за целия период на експлоатация на ИП, като ще са трайни въздействия, във връзка с изискванията за поддържане на сервитута. За всички от последните посочени природни местообитания са предвидени смекчаващи мерки за подпомагане на тяхното възстановяване в пълната площ на частичното им увреждане от ИП в други части от защитените зони, в които има такова въздействие и след около 30г. природните местообитания ще се възстановят изцяло и в пълните им площи, в които са опазвани в защитените зони преди въздействието на ИП. След посочените периоди няма да има остатъчно въздействие за нито едно засегнато от реализацията на ИП природно местообитание. Посочените въздействия върху природните местообитания, които ще са временни до тяхното възстановяване в първоначалните им площи в защитените зони, ще доведат до незначителни отрицателни въздействия по този аспект върху защитените зони, в които те са предмет на опазване, включително и по отношение отрицателно кумулативно въздействие с други планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, съгласно детайлните анализи и заключения за всяка една от посочените защитени зони в ДОСВ, в които се засягат природни местообитания.

2. Процентите на увреждане на площи от местообитания на видове, предмет на опазване във всяка една защитена зона, от реализацията на окончателно избраната Алтернатива 1 (за ЗЗ „Студенец” Алтернатива 1-а) на ИП във всички негови етапи и след прилагане на смекчаващи мерки, са посочени към окончателните заключения за въздействието на ИП за всяка една защитена зона. Трайните увреждания от реализацията на ИП на местообитания на видове, които са предмет на опазване в защитените зони, ще са свързани с премахването на дървесната и храстова растителност при подготовката на строителството и за целия период на експлоатация на ИП, поради изискванията за поддържана растителност без дълбока коренова система в рамките на сервитута на ИП. Поради посоченото, трайни увреждания на местообитания ще има за видовете видра (*Lutra lutra*), вълк (*Canis lupus*), горските безгръбначни и прилепите, свързани с горски местообитания. Типично горските видове прилепи в засегнатите от ИП защитени зони, при които отнемането на територии с такъв характер е свързано пряко с тяхното размножаване са само нощник на Бехщайн (*Myotis bechsteinii*) и широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*). За видовете прилепи, за които горските територии са хранителни местообитания също ще има трайно увреждане на такива, а за видовете които се хранят и в открити и в горски територии ще има трансформация на едни подходящи хранителни местообитания в други такива. Всички прилепи, предмет на опазване в засегнатите защитените зони без посочените два вида, са пещеролюбиви (размножаващи се в пещери, сгради и др. подземни местообитания) прилепи и за тях реализацията на ИП няма да доведе до увреждане на колонии и места за размножаване. Въздействията върху откритите хранителни местообитания на прилепите (без храстовите) са временни и обратими за периода на подготовка на строителството до възстановяване на терените след рекултивацията за един-два вегетационни сезона. Въздействията върху водните хранителни местообитания са временни при пресичане на реките от ИП с траншеен метод и също са обратими.

Въздействията върху хранителните храстови местообитания ще са трансформация на един тип открити хранителни местообитания в друг такъв и няма да има остатъчно въздействие по този аспект за видовете прилепи, хранещи се в храстови и други открити територии.

Въздействията върху местообитанията на всички засегнати от реализацията на ИП видове, предмет на опазване в засегнатите защитени зони за местообитанията, са временни и обратими, свързани с периода на строителството до възстановяване на увредените терени след рекултивацията, включително и с предвидени смекчаващи мерки за специфична биологична рекултивация. За всички видове, предмет на опазване в засегнатите защитени зони за местообитанията, временните или трайни отрицателни въздействия от цялостната реализация на ИП няма да доведат до значително отрицателно въздействие върху тях, включително по отношение на кумулативния ефект на ИП с други планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, засягащи съответните защитени зони.

Отрицателните въздействия с трайно увреждане на площи от горски и храстови местообитания на видове, предмет на опазване в засегнатите защитените зони, в процентно отношение спрямо площите на местообитанията им във всички защитени зони за местообитанията, са както следва:

- a. 0,0008902% от местообитанията на видра (*Lutra lutra*);
- b. 0,000439% от местообитанията на вълк (*Canis lupus*);
- c. 0,002047% от местообитанията на алпийска розалия (*Rosalia alpina*);
- d. 0,002285% от местообитанията на осмодерма (*Osmoderma eremita*);
- e. 0,004332% от местообитанията на болбелазмус (*Bolbelasmus unicornis*);
- f. 0,00005351% от местообитанията на диосегиана (*Dioszeghyana schmidtii*);
- g. 0,005444% от местообитанията на бръмбар рогач (*Lucanus cervus*) и обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*);
- h. 0,003159% от местообитанията на буков сечко (*Morimus asper funereus*);
- i. 0,002504% от горските местообитания на видовете прилепи, обитаващи такива местообитания и 0,003312% от храстовите хранителни местообитания на видовете прилепи, ползващи такива територии като хранителни местообитания.

След възстановяването в други части от защитените зони на унищожените при строителството и поддържането на сервитутната ивица площи от природни местообитания 91E0*, 91G0*, 91I0*, 91H0* и 91M0, след период от около 30г. трайното увреждане на местообитания на някои от видове ще бъде напълно елиминирано или редуцирано до:

- a. 0,0003123 % за видра (*Lutra lutra*);
- b. 0,0001936 % за вълк (*Canis lupus*);
- c. 0,001849% за алпийска розалия (*Rosalia alpina*) и болбелазмус (*Bolbelasmus unicornis*);
- d. 0,00005351% за диосегиана (*Dioszeghyana schmidti*);
- e. 0,002303% за бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*) и буков сечко (*Morimus asper funereus*);
- f. 0,001501% от горските местообитания на видовете прилепи, обитаващи такива местообитания.

Б. Реализацията на инвестиционното предложение в неговата цялост (строителство, въвеждане в експлоатация, експлоатация, извеждане от експлоатация) по **Алтернатива 1** за всички защитени зони с изключение на 33 BG0000240 „Студенец“ по **алтернатива 1а**, включително по отношение на кумулативно въздействие от други планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, при прилагане на общите мерки за всички защитени зони и специфичните такива, **няма да окаже значително отрицателно въздействие върху птиците**, опазвани в защитени зони BG0002060 “Галата”, BG0002038 “Провадийско Рояжско плато”, BG0002009 “Златията” и BG0000240 “Студенец” и целите на зоните, през които преминава трасето, тъй като:

1. Няма да бъде възпрепятствано постигането на целите за опазване, предвид обстоятелството, че няма да бъдат предизвикани промени в жизненоважни фактори, определящи функциите на местообитанията или екосистемите, използвани от видовете птици, предмет на опазване;
2. Няма да има промени в динамиката на взаимовръзките, които определят структурата и/или функцията на защитените зони, защото няма редукция на площта на ключовите местообитания за видовете птици, предмет на опазване;
3. Няма да доведе до промяна на природозащитния статус на видовете птици, предмет на опазване, тъй като няма да бъдат променени факторите, които го поддържат, включително и местообитанията им;
4. Реализацията няма да предизвика редукция на популацията на видовете птици, предмет на опазване;
5. Няма да доведе до значително увеличаване на фрагментацията на местообитанията на видовете птици, предмет на опазване;

Б.1. BG0002060 33 “Галата” по алтернатива 1:

1.1. Реализацията в границите на BG000206033 “Галата” за всички етапи на инвестиционното предложение ще предизвика слаби до средни остатъчни отрицателни въздействия, свързани с унищожаване, увреждане и фрагментация на местообитания и безпокойство, които ще бъдат минимизирани с общите и специфичните мерки за зоната. Остатъчното въздействие след прилагането им е унищожаване на 0,12% от местообитанията на видовете синявица (*Coracias garrulus*), градинска овесарка (*Emberiza hortulana*), червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), черночела сврачка (*Lanius minor*), ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), голям маслинов присмехулик (*Hippolais olivetorum*), бухал (*Bubo bubo*), 0,69% за сив кълвач (*Picus canus*), белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos*), среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), черен кълвач (*Dryocopus martius*), полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), 0,81% за късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), орел змияр (*Circaetus gallicus*), тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), степен блатар (*Circus macrourus*), ливаден блатар (*Circus pygargus*), вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), малък орел (*Hieraaetus pennatus*), черна каня (*Milvus migrans*), горска чучулига (*Lullula arborea*) и полска бърбица (*Anthus campestris*), козодой (*Caprimulgus europaeus*), черен щъркел (*Ciconia nigra*), осояд (*Pernis apivorus*), малък ястреб (*Accipiter nisus*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*), черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*) и

орко (*Falco subbuteo*).

1.2. Ръждива чапла (*Ardea purpurea*), малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), голяма бяла чапла (*Egretta alba*), черногуш гмуркач (*Gavia arctica*), дебелоклюна рибарка (*Gelochelidon nilotica*), дългоклюна чайка (*Larus genei*), малка черноглава чайка (*Larus melanocephalus*), малка чайка (*Larus minutus*), нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), среден корморан (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*), малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*), бяла лопатарка (*Platalea leucorodia*), (*Plegadis falcinellus*), обикновен буревестник (*Puffinus yelkouan*), саблеклюн (*Recurvirostra avosetta*), белочела рибарка (*Sterna albifrons*), каспийска рибарка (*Sterna caspia*), речна рибарка (*Sterna hirundo*), гривеста рибарка (*Sterna sandvicensis*), малък горски водобегач (*Tringa glareola*), които обитават водни местообитания, влажни зони и морската акватория, нямат подходящи местообитания на територията на ИП, затова върху тях няма да има каквото и да е отрицателно въздействие.

Б.2. ВГ0002038 “Провадийско Роякско плато” по алтернатива 1:

2.1. След прилагане на предвидените смекчаващи мерки, реализацията в границите на защитената зона ще засегне пряко и за дълъг период от време 0,039% от горските местообитания (хранителни и гнездови) на осояд (*Pernis apivorus*), орел змияр (*Circus gallicus*), 0,017% от широколистните гори, подходящи за сив кълвач (*Picus canus*), сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), среден пъстър кълвач (*Dendrocopus medius*), черен кълвач (*Dryocopus martius*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*) и малък ястреб (*Accipiter nisus*), 0,011% от подходящите горски местообитания на козодой (*Caprimulgus europaeus*), 0,04% на горска чучулига (*Lullula arborea*), 0,027% храстови местообитания и крайнини на гори за черночела сврачка (*Lanius minor*), червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*) и градинска овесарка (*Emberiza hortulana*), което е незначителен процент от представеността им в зоната като местообитания на птици, предмет на опазване.

2.2. При цялостното реализиране на ИП ще бъдат засегнати временно и обратимо хранителни и гнездови местообитания, както следва: 0,17% от местообитанията на белоопашат мишелов (*Buteorufinus*), бял щъркел (*Ciconia ciconia*), египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), малък орел (*Hieraetus pennatus*), скален орел (*Aquila chrysaetos*), черна каня (*Milvus migrans*), синявица (*Coracias garrulus*), сокол-орко (*Falco subbuteo*), черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*), 0,11% влажни ливади за ливаден дърдавец (*Crex crex*), 0,48% степни каменисти местообитания на турилик (*Burhinus oedicnemus*), 0,01% от местообитанията на бухал (*Bubo bubo*), 0,053% от подходящите местообитания на дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*) и полска бърбрица (*Anthus campestris*). Количественото определяне на въздействието увреждане дава основание за заключение за незначителната му степен.

2.3. Незначително ще е въздействието върху мигриращите видове птици - вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), ливаден блатар (*Circus pygargus*), тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), полски блатар (*Circus cyaneus*), степен блатар (*Circus macrourus*), голям креслив орел (*Aquila clanga*), късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), скален орел (*Aquila chrysaetos*) и черна каня (*Milvus migrans*), поради отнемане на 0,17% хранителни местообитания.

2.4. Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), късокрил кюкавец (*Actitis hypoleucos*), речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), Брегова лястовица (*Riparia riparia*), земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), блестящ ибис (*Plegadis falcinellus*), речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*) и сива чапла (*Ardea cinerea*) са свързани с водната среда видове и техни подходящи местообитания, предвид избраният метод на преминаване на р. Провадийска за реализацията на ИП, не се засягат, така, че те няма да търпят никакво отрицателно въздействие.

2.5. За останалите видове, предмет на опазване в защитената зона като, орел рибар (*Pandion haliaetus*), червена каня (*Milvus milvus*), черен щъркел (*Ciconia nigra*), царски орел (*Aquila*

heliaca), сокол скитник (*Falco peregrinus*), малък сокол (*Falco columbarius*), сив жерав (*Grus grus*), черногръбчо каменарче (*Oenanthe pleschanka*), степен орел (*Aquila nipalensis*), обикновен пчелояд (*Merops apiaster*) и обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*) няма да бъдат увредени потенциални гнездови или хранителни местообитания, включително места за струпване и концентрация по време на миграция, така, че значително отрицателно въздействие върху тях няма да има.

Б.3. BG0002009 “Златията” по алтернатива 1:

3.1 Реализацията по Алтернатива 1 в границите на защитената зона след прилагане на предвидените смекчаващи мерки ще има временно и обратимо въздействие върху 0,21% гнездови местообитания за наземно гнезещите видове птици, предмет на опазване – обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), полска бърбрица (*Anthus campestris*), късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*) и горска чучулига (*Lullula arborea*).

3.2. За гнездящите видове птици в храстови местообитания като червеногръбчо сврачка (*Lanius collurio*), черночела сврачка (*Lanius minor*), ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), синявица (*Coracias garrulus*), сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*) трайно ще бъдат засегнати 0,5% от местата за гнездене - незначително по степен отрицателно въздействие.

3.3. Основното въздействие, което се очаква при строителството за мигриращите и зимуващи птици е временно и обратимо отнемане на 0,21% хранителни местообитания за малък ястреб (*Accipiter nisus*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*), черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*), сокол орко (*Falco subbuteo*), вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), малък сокол (*Falco columbarius*), ливаден блатар (*Circus pygargus*), синявица (*Coracias garrulus*), степен блатар (*Circus macrourus*), полски блатар (*Circus cyaneus*), тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), орел змияр (*Circaetus gallicus*), бял щъркел (*Ciconia ciconia*), козодой (*Caprimulgus europaeus*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), малка белочела гъска (*Anser erythropus*), късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), дропла (*Otis tarda*), сив жерав (*Grus grus*), осояд (*Pernis apivorus*), черна каня (*Milvus migrans*) и белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*).

3.4. За останалите видове, предмет на опазване в защитената зона, като ръждива чапла (*Ardea purpurea*), малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), голям воден бик (*Botaurus stellaris*), голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), лятно бърне (*Anas querquedula*) и сива чапла (*Ardea cinerea*), лиска (*Fulica atra*), зеленоножка (*Gallinula chloropus*) и крещалец (*Rallus aquaticus*) не се очаква отрицателни въздействия върху техни местообитания.

Б.4. BG0000240 “Студенец” по алтернатива 1а:

4.1. Реализацията на ИП по Алтернатива 1-а, след прилагане на предвидените смекчаващи мерки, ще засегне пряко и за дълъг период от време 0,14 % горски местообитания (хранителни или гнездови) на бухал (*Bubo bubo*), горска чучулига (*Lullula arborea*), козодой (*Caprimulgus europaeus*), късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), осояд (*Pernis apivorus*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), орел змияр (*Circaetus gallicus*), сив кълвач (*Picus canus*), сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), среден пъстър кълвач (*Dendrocopus medius*), черен кълвач (*Dryocopus martius*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*) и малък ястреб (*Accipiter nisus*) и 0,16% храстови местообитания и окрайнини на гори за черночела сврачка (*Lanius minor*), червеногръбчо сврачка (*Lanius collurio*) и ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), нищожна част спрямо общата им представеност в зоната.

4.2. При строителство, въвеждане в експлоатация, експлоатация, и извеждане от експлоатация на газопровода се очаква да бъдат засегнати временно и обратимо 0,18 % местообитания на полска бърбрица (*Anthus campestris*), синявица (*Coracias garrulus*) и ливаден блатар (*Circus pygargus*), 0,08% от местообитанията на белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), бял щъркел (*Ciconia ciconia*) и градинска овесарка (*Emberiza hortulana*).

4.3. Анализът на степента на въздействие на ИП върху мигриращите видове показва отнемане на хранителни местообитания – 0,14% за вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*),

ливаден блатар (*Circus pygargus*), тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), полски блатар (*Circus cyaneus*), малък орел (*Hieraetus pennatus*), черна каня (*Milvus migrans*), малък сокол (*Falco columbarius*) и орел рибар (*Pandion haliaetus*), незначителна част от общата площ в зоната.

4.4. За останалите видове, предмет на опазване в защитената зона като речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), белокрила рибарка (*Chlidonias leucopterus*), сокол орко (*Falco subbuteo*), зеленонога водна кокошка (*Gallinula chloropus*), ливаден дърдавец (*Crex crex*), жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*), речна чайка (*Larus ridibundus*), черна рибарка (*Chlidonias niger*), белобуза рибарка (*Chlidonias hybridus*), малък горски водобегач (*Tringa glareola*), речна рибарка (*Sterna hirundo*), ръждива чапла (*Ardea purpurea*), малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), Лиска (*Fulica atra*), нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), гривеста чапла (*Ardeola ralloides*), голяма бяла чапла (*Egretta alba*), черен щъркел (*Ciconia nigra*), малка бяла чапла (*Egretta garzetta*) и орел рибар (*Pandion haliaetus*) отрицателни въздействия не са идентифицирани.

Б.5. Въздействията върху птиците унищожаване на яйца, гнезда (хралупи) и малки, ще са незначителни по степен при изпълнението на заложените мерки.

Б.6. Безпокойството като отрицателно въздействие ще се изрази най-много във временното им прогонване от местообитания по време на строителството, след което, предвид биологията на птиците, те ще бъдат отново заети.

Заклучение за степента на въздействие върху защитените зони за опазване на дивите птици на национално ниво:

- Уврежданията на местообитания на видовете птици за посочените защитени зони се изразяват в трайни увреждания на гнездови и транзитни (места за нощувка) местообитания в горските територии и храстовите такива. Увреждането ще е трайно, поради изискванията за поддържане на сервитута на ИП за целият период на експлоатацията му. За видовете птици, предмет на опазване в посочените 4 защитени зони, които гнездят в открити територии (пасища, ливади, селскостопански площи и др.) и за които горските и храстови територии не са гнездови местообитания или такива за нощувка, трайното унищожаване на последните за целия период на реализация и експлоатация на ИП ще доведе до трансформиране на тези територии в подходящи открити такива гнездови и хранителни местообитания за повечето видове птици. Трансформацията ще стартира с подготовката на строителството и ще приключи с възстановяване на терените след рекултивация, до един-два вегетационни сезона.
- Временно въздействие върху местообитания ще има за видовете птици, които ползват засега от газопровода открити територии като гнездови, хранителни или транзитни местообитания. Трайно увреждане на открити територии, като местообитания на птици, ще има от постоянните наземни елементи на ИП (приемен терминал, компресорна станция и др.). Съгласно детайлните анализи и окончателните заключения за всяка от 4-те защитени зони в местообитания на видовете или временното увреждане с възстановяване на местообитания на видовете, няма да доведе до значителни отрицателни въздействия, включително и кумулативни върху видовете птици, предмет на опазване в защитените зони по Директива 2009/147/ЕО (79/409/ЕИО) за опазване на дивите птици.
- Процентното трайно (остатъчно) увреждане на местообитания на видовете спрямо площта на местообитанията им във всички защитени зони по Директива 2009/147/ЕО (79/409/ЕИО) от националната екологична мрежа Натура 2000 при реализацията на избраната алтернатива за ИП, по класове земно покритие е, както следва:
 - а. 0,000197% от откритите местообитания на синявица (*Coracias garrulus*), градинска овесарка (*Emberiza hortulana*), голям маслинов присмехулник (*Hippolais olivetorum*), бухал (*Bubo bubo*), горска чучулига (*Lullula arborea*) и полска бърбрия (*Anthus campestris*); 0,0235% от откритите местообитания на червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), черночела сврачка (*Lanius minor*), ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*);

- b. 0,00178% от местообитанията на ливаден дърдавец (*Crex crex*);
- c. 0,000197% от откритите местообитания и 0,0029% от горските такива на черен щъркел (*Ciconia nigra*), тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), ливаден блатар (*Circus pygargus*);
- d. 0,000197% от откритите местообитания и 0,00417% от горските такива на късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), осояд (*Pernis apivorus*), орел змияр (*Circaetus gallicus*), вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*) и орко (*Falco subbuteo*);
- e. 0,000197% от откритите местообитания и 0,00415% от горските такива на степен блатар (*Circus macrourus*);
- f. 0,000197% от откритите местообитания и 0,00284% от горските такива на малък орел (*Hieraetus pennatus*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*) и черна каня (*Milvus migrans*);
- g. 0,000197% от откритите местообитания и 0,00342% от горските такива на козодой (*Caprimulgus europaeus*);
- h. 0,00000148% от горските местообитания на малък креслив орел (*Aquila pomarina*) и орел рибар (*Pandion haliaetus*);
- i. 0,0029% от горските местообитания на белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos*) и полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*);
- j. 0,00342% от горските местообитания на сив кълвач (*Picus canus*), среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), черен кълвач (*Dryocopus martius*) и малък ястреб (*Accipiter nisus*);
- k. 0,00132% от горските местообитания на червена каня (*Milvus milvus*) и голям креслив орел (*Aquila clanga*) и
- l. 0,000711% от горските местообитания на сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*).

- За всички останали видове птици, предмет на опазване в засегнатите защитени зони, разгледани в ДОСВ, няма да има увреждане на площи от местообитания или уврежданията ще са само временни за периода на строителството и след него ще се възстановят в рамките на един - два вегетационни сезона.

6. Съгласно становища на Басейнова дирекция за управление на водите (БДУВ) - Черноморски район (изх. № 24-00-2842/2/26.09.2011 г.) и БДУВ – Дунавски район (изх. № 4638/20.09.2011 г.), инвестиционното предложение е допустимо от гледна точка на постигане целите на околната среда и мерките за постигане на добро състояние на водите и зоните за тяхната защита, заложили в Плановите за управление на речните басейни (ПУРБ) на Черноморски и Дунавски район. Инвестиционното предложение по вариант 1 не засяга I-ви пояс на санитарно-охранителни зони около водоизточници и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване, както и такива в процедура.

7. Със свое становище, с изх. № 04-09-13/13.05.2013 г., Министерство на здравеопазването (МЗ) дава положителна оценка на доклада, като мотивира въз основа на документацията по ОВОС, че не се очаква възникване на здравен риск за населението от реализацията на инвестиционното предложение при спазване на всички нормативни изисквания и препоръките, посочени в доклада за ОВОС. Във връзка с представено от възложителя в МОСВ писмено становище по направените в резултат на общественото обсъждане предложения, препоръки и възражения, същото е предоставено на МЗ за изразяване на становище по компетентност. В отговор, МЗ с писмо изх. № 04-09-13/19.08.2013 г., информира МОСВ, че счита, че при реализирането на ИП не следва да се очаква възникване на здравен риск за населението, при спазване на всички нормативни изисквания, препоръките, посочени в доклада за ОВОС за недопускане или минимизиране на възможните неблагоприятни въздействия, както и условията в настоящото Решение, задължителни за фазите на проектиране, строителство и експлоатация на газопровода.

8. За инсталации КС „Варна”, КС „Лозен” и КС „Расово” е извършена оценка на: консумацията на вода, енергия, основни суровини и опасни вещества за производството на единица продукт топлина [MWh] (за горивни инсталации); количеството и вида на вредните вещества, изпускани в атмосферата (вкл. параметри на изпускащите устройства), отпадъчните води и водните обекти; количеството и вида на образуваните от инсталацията

производствени и опасни отпадъци. Въз основа на представените данни, в съответствие с чл. 99а, ал. 1 от ЗООС, се потвърждава прилагането на най-добри налични техники (НДНТ) за инсталации КС „Варна”, КС „Лозен” и КС „Расово”, обект на инвестиционното предложение.

9. По време на строителство и експлоатацията на газопровода не се очаква вредно трансгранично въздействие върху околната среда, както на сръбска, така и на румънска територия. В изпълнение на разпоредбите на Конвенцията по ОВОС в трансграничен контекст, Република България е нотифицирала Република Сърбия като засегната страна от ИП на българска територия. С писмо № 353-02-950/2012-02 от 23.10.2012 г. е получен официален отговор от сръбската страна, че Република Сърбия няма да участва в българската процедура по ОВОС за проект „Южен поток”, тъй като не се очаква наличие на вредно трансгранично въздействие върху околната среда на сръбска територия от реализацията на проекта.

Република България е нотифицирала Румъния като засегната страна от ИП на българска територия. В отговор румънската страна изразява желание за участие в процедурата по ОВОС. В хода на процедурата на Румъния е предоставено задание за обхвата на ОВОС, в отговор на което с писмо № 76/RP/14.02.2013, Министерство на околната среда и изменението на климата на Румъния информира МОСВ, че няма да участва в процедурата по ОВОС за ИП на българска територия.

10. По време на процедурата по ОВОС са извършени консултации със заинтересувани лица. Осигурен е обществен достъп до доклада за ОВОС с всички приложения към него и са проведени срещи за обществено обсъждане в периода от 01.07.2013 г. до 25.07.2013 г. в определените като засегнати общини Варна, Аврен, Белослав, Ветрино, Провадия, Лозница, Търговище, Попово, Шумен, Каспичан, Нови Пазар, Хитрино, Бяла, Горна Оряховица, Павликени, Полски Тръмбеш, Стражица, Плевен, Долна Митрополия, Долни Дъбник, Искър, Кнежа, Левски, Пордим, Брусарци, Вълчедръм, Медковец, Якимово, Ловеч, Летница, Козлодуй, Мизия, Оряхово, Видин, Грамада, Димово, Кула, Макреш, Ружинци. На срещите за обществено обсъждане в общините Димово, Ружинци, Якимово, Мизия, Оряхово, Искър, Долна Митрополия, Левски, Летница, Горна Оряховица, Павликени, Каспичан и Стражица не са поставени въпроси. На обществените обсъждания в общините Аврен, Белослав, Ветрино, Провадия, Лозница, Търговище, Попово, Шумен, Нови Пазар, Хитрино, Бяла, Полски Тръмбеш, Плевен, Долни Дъбник, Кнежа, Пордим, Брусарци, Вълчедръм, Медковец, Ловеч, Козлодуй, Видин, Грамада, Кула и Макреш, са поставени въпроси по реализацията на ИП, но не са направени възражения. На срещата за обществено обсъждане в община Варна са дискутирани основно въпроси, свързани с очакваното въздействие от шум, вибрации и инфразвук при експлоатацията на компресорна станция „Варна” и приемния терминал и произтичащия от това риск за човешкото здраве, като са постъпили и писмени становища на граждани и фирми във връзка с това. На поставените по време на срещите за обществено обсъждане въпроси и на постъпилите писмени становища са дадени отговори и е изразено мнение от страна на представители на екипа от експерти, изготвили ДОВОС и ДОСВ и от възложителя.

За периода на провеждането на общественото обсъждане, включително в седемдневния срок след последната среща на 25 юли 2013 г. са депозиран над 20 писмени становища по Доклада за ОВОС и приложенията към него (като някои от тях са с идентично съдържание, тъй като авторите им са ги представяли на различни етапи от обществените обсъждания и пред различни институции). В изпълнение на изискванията на чл. 17, ал. 5 от *Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда* на 05.08.2013 г., в МОСВ е постъпило (с вх. № ОВОС-1144) писмено становище на възложителя по предложенията, препоръките, мненията и възраженията в резултат на общественото обсъждане на доклада за ОВОС, като в съответствие с чл. 17, ал. 6 от *Наредбата за ОВОС* възложителят счита, че не се налага допълване на доклада за ОВОС за ИП, тъй като не са предложени други възможни начини за осъществяване на инвестиционното предложение, обосновани с необходимите технически, екологични, здравни и други аргументи. Писмени

препоръки от постъпилите становища, касаещи въвеждането на допълнителни мерки за намаляване на шума, са отразени в настоящото Решение.

В рамките на предвидения в Наредбата за ОС едномесечен срок (считано от 25.06.2013 г.) за достъп на обществеността до доклада за ОСВ, както и в рамките на общественото обсъждане на ДОВОС с ДОСВ по реда на Наредбата за ОВОС не са получени мотивирани писмени становища, попадащи в хипотезата на чл. 39, ал. 10 от Наредбата за ОС, респ. чл. 17, ал. 7 от Наредбата за ОВОС.

11. Със свое Решение I-5/2013 г. от 28.08.2013 г., Висшият експертен екологичен съвет предлага да бъде одобрено осъществяването на инвестиционното предложение

и при следните условия:

I. За фазата на проектиране:

1. Да бъде изготвен План за управление на околната среда (ПУОС), който да включва всички изисквания на националното законодателство и смекчаващите мерки, които е необходимо да бъдат прилагани по време на различните фази на проекта, за да се предотврати, а там където не е възможно, ограничи въздействието върху компонентите и факторите на околната среда. В плана да се включат и условията и мерките от настоящото решение. Планът да се съгласува с Регионална инспекция по околната среда и водите РИОСВ-Варна, РИОСВ-Шумен, РИОСВ-Русе, РИОСВ-Велико Търново, РИОСВ-Плевен, РИОСВ-Монтана и РИОСВ-Враца, за участъка от газопровода на територията, контролирана от съответната РИОСВ, Изпълнителна агенция по околна среда, БДУВ-Черноморски район и БДУВ-Дунавски район. ПУОС да се предоставя на контролните органи при поискване.
2. В срок от три месеца след изготвянето на ПУОС да бъде изготвен План за възстановяване на частично увредени природни местообитания, включително извън защитени зони, съгласно ДОВОС, съдържащ приложените в ДОСВ примерни методики за различните хабитати, като за всички горски местообитания възстановяването да се извършва на други подходящи еритории извън сервитута на газопровода.
3. Да бъде разработен подходящ транспортен график по време на строителството за осигуряване на линейното трасе и на постоянните площадки (компресорни станции, кранови възли и др.) с материали, машини, консумативи и други, като се ограничи преминаването през населени места.
4. Да се разработи подробен план за хидравличното изпитване, който да бъде съгласуван със съответната басейнова дирекция, при съобразяване на следното: водочерпенето за хидротеста да се извършва съгласно екологичния минимум на водното тяло; при възможност да се предвиди многократно използване на една и съща вода за тестване на отделни участъци на газопровода; заустването на водите от хидротеста да се извършва в повърхностни води от същата водосборна област; при условие, че заустваните води са с променен състав, следва да се осигури необходимото пречистване на заустваните води.
5. Техническият проект да бъде съобразен с *Наредба № 4/2006 г. за ограничаване на вредния шум чрез шумоизолиране на сградите при тяхното проектиране и за правилата и нормите при изпълнението на строежите по отношение на шума, излъчван по време на строителството*, в това число да бъдат включени мерки за намаляване на шумовото въздействие върху жилищните зони в периода на строителството.
6. Изборът на конкретния модел газотурбинни агрегати при провеждане на тръжните процедури да се извърши в съответствие с потвърдените НДНТ и при отчитане на шумовите им характеристики (ниво на звукова мощност) и вибрации.
7. При проектирането на компресорните станции да бъдат съобразени следните мерки за намаляване на шума: монтаж на ГТА в шумоизолирани хангари с шумопоглъщане за намаляване на шумовото въздействие; монтаж на ГТА върху масивни виброизолирани фундаменти; основно трасиране на тръбопроводите в приемния терминал и компресорните станции като подземни при технологична и техническа възможност; монтиране на ефективни шумозаглушители на шум на газоизпускателния и на засмукващия тръбопровод на ГТА;

повишаване на ефективността на шумозаглушители на шум на свещите за разтоварване на тръбопроводите; избор на ГТА с ниско ниво на шум; подземен монтаж на присъединителните кранове; шумоизолация на откритите тръби и арматурата на територията на приемния терминал и компресорните станции; използване на шумопоглъщащи екрани над откритата арматура и подгревателите на газа.

8. Всички видове и елементи на шумогенериращо оборудване, за които е необходимо прилагане на шумозащитни мерки, да бъдат осигурени с шумопоглъщащи кожуси.

9. При планиране на строителството, календарният план-график за изпълнение на строително-монтажните работи да бъде съобразен с времевите ограничения и забрани за извършване на строителни дейности, съгласно предвидените в т. IV на настоящото Решение мерки.

10. За археологически обекти (69 броя) с номера - 001/1000; 003/1002; 004/1003; 005/1004; 006/1005; 007/1006; 008/1007; 009/1008; 010/1009; 012/1011; 014/1013; 015/1018; 016/1014; 018/1016; 019/1017; 21/2001; 22/2002; 24/2005; 26/2007; 27/3001; 29/3003; 30/3004; 31/3005; 32/3006; 33/3007; 34/3008; 36/3010; 37/3011; 38/3012; 40/3014; 41/3015; 42/3016; 043/4000; 044/4001; 045/4002; 046/4003; 048/4005; 050/4007; 052/4009; 057/5021; 058/5020; 059/5019; 062/5016; 063/5012; 064/5011; 066/5007; 069/5003; 070/5002; 071/5001; 072/5000; 76/6021; 79/6018; 80/6017; 81/6016; 82/6012; 83/6011; 84/6010; 85/6009; 86/6005; 087/7000; 088/7001; 103/7043; 105/7046; 108/7052; 110/7055; 111/7057; 116/7076; 117/7078; 120/7084 (номерирани съгласно табл. 3 на глава XII от ДОВОС), да бъдат извършени предварителни археологически проучвания, преди началото на строителството.

11. За археологически обекти (4 броя) с номера - 013/1012; 25/2006; 28/3002; 119/7083 (номерирани съгласно табл. 3 на глава XII от ДОВОС), да бъде извършено пълно проучване в рамките на сервитута на газопровода, преди началото на строителството.

12. За археологически обекти (9 броя) с номера - 053/4010; 089/7002; 092/7026; 100/7034; 101/7035; 102/7036; 107/7048; 112/7062; 124/7088 (номерирани съгласно табл. 3 на глава XII от ДОВОС), да бъде извършено цялостно проучване, преди началото на строителството.

13. Площадките за съхраняване на отпадъци да бъдат съобразени с изискванията към площадките, съгласно наредбите по чл. 13, ал.1 и наредбата по чл. 43, ал.1 от *Закона за управление на отпадъците* (ЗУО).

14. Да се класифицират по реда на наредбата по чл. 3 от ЗУО отпадъците, които ще се образуват по време на строителството и експлоатацията на обекта.

15. Да се осигури разделно събиране и транспортиране на изкопните земни маси и отпадъците от строителство и разрушаване и да не се допуска смесването им.

16. Изграждането на съоръженията за съхранение на опасни вещества на площадките на КС „Варна“, КС „Лозен“ и КС „Расово“ да се извърши в съответствие с общите изисквания за съхранение по чл. 6 от Наредбата за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси, и след извършване на оценка на безопасността на съхранението за всяка от площадките съгласно чл. 9, ал. 4 от същата наредба.

II. По време на строителството:

1. Да се спазват забраните, предвидени в чл. 118а от *Закона на водите* (ЗВ), както и забраните и ограниченията за дейности в пояси II и III на санитарно – охранителните зони, посочени в Приложение № 2 към *Наредба № 3/16.10.2000г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно – охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно – битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди*, а именно: дейности, които водят до непряко отвеждане на опасни вещества на земната повърхност и между земната повърхност и водното ниво.

2. Да се спазят изискванията на ЗВ във връзка с разрешителния режим за ползване на воден обект при изграждане на линейна инфраструктура, пресичаща водни обекти, за водовземане от водоизточници на вода за хидротеста и с други цели, за заустване на отработените води от

хидротеста, от хоризонталното насочено сондиране, от отводняване на траншеи и площадки. Компетентен орган за издаване на горните разрешителни е съответната БДУВ.

3. В зоните за специална защита на водите по чл. 119 а, ал.1, т. 5, от ЗВ да се извършват сечи на естествена крайречна дървесна растителност само в площите за сервитутите на линейната транспортна и енергийна инфраструктура.

4. Да се извърши реконструиране на засегнатите канали и съоръжения от напоителните и отводнителни системи.

5. При извършване на изкопните работи за археологически обекти (16 броя) с номера - 002/1001; 011/1010; 017/1015; 20/2000; 23/2003; 35/3009; 39/3013; 047/4004; 049/4006; 051/4008; 74/6023; 75/6022; 091/7017; 104/7044; 109/7054; 118/7079 (номерирани съгласно табл. 3 на глава XII от ДОВОС), да се провежда наблюдение по време на строителството.

6. Археологически обект № 78/6019 (колона) да бъде преместен в музей.

7. Строителните работи в близост до обект № 73/6024 (кладенец от Възраждането) да се съгласуват с местната администрация.

8. Образуваните отпадъци от строителството на обекта да се предават, въз основа на писмени договори, на лица, притежаващи съответния документ по чл. 35 от ЗУО;

9. Да се осигури разделно събиране и транспортиране на изкопните земни маси и отпадъците от строителство и разрушаване и да не се допуска смесването им. Съхранението на строителните отпадъци да се извършва само на отделно обособени площадки;

10. Да се съгласуват с кмета на съответната община маршрутите за транспортиране на строителните отпадъци до съответната инсталация/съоръжение за третирането им;

11. Да се измерят нивата на шум и да се определят излъчваната от КС „Варна”, КС „Лозен” и КС „Расово” обща звукова мощност и нивата на шума в местата на въздействие, съгласно изискванията на „Методика за определяне на общата звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне нивото на шума в мястото на въздействие” преди въвеждане в експлоатация. При необходимост, да се определят и приложат шумозащитни мерки.

12. Техническите и възстановителни дейности след изграждането на газопровода да се извършват съгласно *Наредба № 2 от 2 февруари 2009 г. за залесяване и инвентаризация на горските култури, Наредба № 1 от 12 януари 2004 г. за борба с ерозията и свлачищата в горския фонд и строежът на укрепителни съоръжения и Наредба № 26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт.*

13. Възложителят да подаде в Изпълнителна агенция по околна среда заявления за издаване на комплексно разрешително за експлоатацията на КС „Варна”, КС „Лозен” и КС „Расово”. Информацията в заявленията да съответства на стойностите на показателите за НДНТ, както са описани в представената оценка по чл. 99а, ал. 1 от ЗООС.

14. Преди започване на експлоатацията, операторът/операторите на КС „Варна”, КС „Лозен” и КС „Расово” да изготви/изготвят собствена оценка за възможни случаи на непосредствена заплаха за екологични щети и за причинени екологични щети, със съдържание, съгласно приложение № 1 на Наредба № 1/2008г. за вида на превантивните и оздравителни мерки в предвидените от Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети и за минималния размер на разходите за тяхното изпълнение (обн. ДВ бр. 96/07.11.2008г.) и да я представи/представят в съответните РИОСВ – Варна, РИОСВ – Велико Търново и РИОСВ - Монтана.

15. Преди въвеждане в експлоатация на новите съоръжения, операторът/операторите на КС „Варна”, КС „Лозен” и КС „Расово” да извърши/извършат оценка на безопасността на съхранението на опасните химикали за всяко съоръжение съгласно чл. 9, ал. 5 от Наредбата за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси.

III. По време на експлоатацията и при извеждане от експлоатация:

1. Да се създаде организация и да се осъществява контрол за събиране, съхраняване и третиране на генерирани отпадъци при спазване изискванията на нормативната уредба по управление на отпадъците.
2. Да се провежда мониторинг на емисиите, отделяни в атмосферния въздух от изпускателните устройства на компресорните станции.
3. Да се провежда периодичен мониторинг на качеството на заустваните пречистени битови отпадъчни води от площадките на компресорните станции.
4. Да се провежда периодичен мониторинг чрез измерване на нивата на шум и да се определят: излъчваните от ПТ „Паша Дере”, КС „Варна”, КС „Лозен” и КС „Расово” обща звукова мощност и нивата на шума в местата на въздействие, съгласно изискванията на „Методика за определяне на общата звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне нивото на шума в мястото на въздействие”. При необходимост, да се определят и приложат шумозащитни мерки.
5. Да се измерват терцоктавните нива на инфразвук и нискочестотен шум в население места и селищни образувания (вилни и курортни зони и други предназначени за индивидуален и обществен отдих), разположени в близост до площадките на ПТ „Паша Дере”, КС „Варна”, КС „Лозен” и КС „Расово”) и да се оценява и анализира акустичната обстановка в тях.
6. Да се извършва контрол на ефективността на изпълнените шумозащитни мерки на площадките на компресорните станции чрез измервания на нивата на шум и определяне на излъчваната от КС обща звукова мощност и нивата на шума в местата на въздействие. При необходимост да се определят и приложат шумозащитни мерки.
7. Да се изготви Доклад с оценка на резултатите от възстановителните дейности и ефекта от приложените смекчаващи мерки чрез отчитане на резултатите от възстановяването на природни местообитания, на поставените къщички за прилепи, на възстановените местообитания на влечуги и лалугери, на гнездовите находища на хищни птици по трасето, 33 BG0000173 Островче (безгръбначни и вълк), 33 BG0000521 Макреш (безгръбначни), рибната фауна за реките с траншейно преминаване (Осъм, Огоста, Скът, Арчар, Видбол, Бели Лом, Черни Лом), както и с оценка на резултатите от възстановителните дейности и ефекта от приложените смекчаващи мерки за BG0002060 “Галата”, BG0002038 “Провадийско Роякско плато”, BG0002009 “Златията” и BG0000240 “Студенец”. Докладът да се изготви въз основа на тригодишен мониторинг и да се представи в МОСВ/НСЗП.
8. Алтернативата за извеждане от експлоатация на газопровода да се избере в съответствие с нормативната уредба по околна среда преди изтичане на експлоатационния срок на газопровода или при възникване на необходимост от преустановяване на последващата му експлоатация, като се има предвид оценената в ДОСВ алтернатива чрез консервиране на газопровода (без извеждане на тръбите) и предложените мерки в настоящото решение, ако не са настъпили изменения в предмета и целите на опазване в оценените защитени зони.

IV. Мерки по чл. 96, ал. 1 т. 6 от Закона за опазване на околната среда

№	Мерки	Период /фаза на изпълнение	Резултат
1.	Поддръжката на строителна механизация и транспортни средства, както и тяхното зареждане с горива, да се извършва на специализирани площадки, оборудвани за тази цел.	проектиране, строителство	Опазване на почвата и подпочвените води от замърсяване.
2.	Използваните строителни машини и механизация да покриват стандартите на ЕВРО 5.	строителство	Ограничаване на газови и прахови емисии. Опазване здравето на хората.

3.	Да се ограничи преминаването през населените места на трафика, обслужващ строителството. При преминаване през населени места (по изключение) да се ограничи интензивния трафик нощно време (в периода 23.00 – 07.00 ч.).	строителство	Ограничаване на прахови и газови емисии от строителния трафик. Опазване здравето на хората.
4.	Да се използват шумоизолиращи екрани (при необходимост) на строителната полоса от страна на населените места с. Кривня, с. Тутраканци, с. Константиново, с. Добри Войниково, с. Сливак и с. Правенци, разположени в близост до газопровода (до 300 m), включително и на пътя в района на с. Приселци.	строителство	Осигуряване на комфорт на живущите в близките населени места.
5.	При заваряване да се използват специални шатри (палатки) за ограничаване на неблагоприятното светлинно излъчване. Същите следва да са вентилируеми (с естествена или изкуствена вентилация) за да се отвеждат навън заваръчните газове.	строителство	Осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на заварчиците.
6.	Иззетите хумусни и земни маси по време на строителството да се депонират разделно и в последствие да се използват за рекултивация на нарушените терени.	строителство	Намаляване на загубите на ценни почви, запазване на почвеното плодородие.
7.	При наклонени терени да се оформя плитка бразда успоредно на земните насипи за поемане на водния оток при интензивни валежи.	строителство	Запазване на депонираната хумусна почва от подкопаване и ерозиране.
8.	При извършване на засипването на газопровода да се спазва следната последователност: <ul style="list-style-type: none"> • Насипване на земни маси от безхумусния хоризонт в редуциран обем; • Насипване на почвата от хумусния слой в пълен обем. 	строителство	Бързо възстановяване на продуктивната функция на почвата. Стабилизиране на почвената структура.
9.	Строителните работи по изграждане на КС 3 и участъка от трасето от КС 3 до края на газопровода: <ul style="list-style-type: none"> • Да се извършват по възможност в по-сухите периоди на годината (лято и есен); • Да се преустановява работата на машините в случай на валежни количества над 20 mm до момента на достатъчно просъхване на почвата (установяване на извънпластично състояние). 	строителство	Ограничаване на вторично уплътняване на почвата.
10.	В участъка от км 156 до км 158 с установена колония от лалугери, строителството да се извърши или извън периода ноември - юни или след транслокация на колонията лалугери (1.06. -1.10.).	строителство	Запазване на популацията на <i>Spermophilus citellus</i> и снижаване на смъртността на индивиди.
11.	Да не се извършват строителни дейности в следните участъци от трасето: 2 – 4 km; 124-126	строителство	Снижаване на безпокойството и

	km; 162-163 km; 198-199 km; 223.-224 um; 326-327 km; 470-471 km; 490-491 km; 497-498 km; 526-527 km през размножителния период на птиците от 20.03. до 10.07.		компрометиране на гнездовия сезон на птиците.
12.	Възложителят да организира извършване на по-чистване на районите от дървесна и храстова растителност (сеч, изкореняване) в строителния коридор, извън размножителния период на птиците март – юли в следните участъци: km 7.000 – 7.800; km 10.900 – 11.200; km 11.100 – 11.700; km 12.700 – 13.800; km 19.700 – 20.500; km 22.900 – 24.200; km 26.900 – 28.500; km 64.900 – 66.000; km 66.800 – 67.100; km 80.800 – 83.000; km 96.300 – 97.300; km 127.400 – 127.500; km 131.300 – 132.500; km 133.500 – 134.600; km 138.500 – 138.900; km 141.100 – 141.500; km 150.600 – 152.300; km 157.000 – 158.200; km 159.000 – 163.500; km 166.700 – 167.000; km 196.600 – 199.000; km 202.300 – 204.000; km 208.800 – 209.600; km 222.400 – 225.000; km 225.800 – 228.600; km 229.500 – 230.500; km 240.300 – 240.800; km 242.100 – 242.800; km 246.500 – 247.400; km 255.800 – 256.000; km 258.600 – 258.700; km 271.100 – 271.200; km 277.100 – 278.600; km 300.000 – 300.200; km 312.800 – 313.100; km 313.600 – 313.700; km 315.800 – 316.100; km 347.400 – 347.600; km 363.300 – 364.600; km 369.600 – 372.100; km 402.300 – 405.600; km 409.000 – 410.300; km 459.700 – 459.900; km 467.100 – 469.600; km 471.000 – 471.900; km 488.000 – 488.400; km 490.300 – 491.100; km 493.800 – 495.100; km 501.600 – 504.100; km 506.400 – 508.700; km 515.100 – 516.000; km 522.000 – 522.600; km 526.000 – 527.700.	строителство	Минимизиране на смъртността на мътила и люпила на гнездещите птици.
13.	Възстановяване на частично увредени местообитания на <i>Canis lupus</i> от км 197 до км 199 . Създаване на храстови буфери през 1000 м. око-ло и напречно на трасето, от видове с плитка коренова система и характерни за района. Основни видове 1: трънка (<i>Prunus spinosa</i>) „4“, Птиче грозде – (<i>Ligustrum vulgare</i>) „2“, (<i>Cotinus coggygria</i>) „2“, (<i>Euonymus europaeus</i>) „2“ - 70 -200 бр./дка. Заместващи видове 2: Обикновен глог (<i>Crataegus monogina</i> , <i>Cornus mas</i> , <i>Cornus sanguinea</i>).	строителство	Запазване на популацията на <i>Canis lupus</i> и снижаване на смъртността на индивиди.
14.	Възстановяване на увредено местообитание на <i>Triturus karelinii</i> – при км 224: Възложителят ангажира експерти херпетолози, биолози, хидроинженери и др. и извършва в близост до се-гашното местообитание на тритона възстановя-ване на ново подходящо местообитание с площ по-голяма от сега	строителство	Запазване на популацията на <i>Triturus karelinii</i> и снижаване на смъртността на индивиди.

	съществуващата (мин. 60 кв. м), необходимият хидрологичен режим и пригодност за <i>Triturus karelinii</i> . Възстановяването на местообитанието се извършва преди строителните дейности да започнат при km 224. Преместването на популацията се извършва по утвърдена методика в периода април – май. Периодичен мониторинг през първата година. Възложителят да постави информационна табела в района на влажната зона.		
15.	В рамките на трасето, възложителят да възложи на научна институция разработването и прилагането на план за временно или постоянно преместване на консервационно значимия вид българска гърлица (<i>Limonium bulgaricum</i>) в подходящо местообитание. Планът да бъде предварително съгласуван и одобрен от РИОСВ Велико Търново.	строителство	Опазване на консервационно значимия вид българска гърлица (<i>Limonium bulgaricum</i>).
16.	Възложителят провежда задължителна инвентаризация един месец преди започване на подготовката на полосата и строителните дейности за всеки конкретен участък (вкл. защитените зони), като ангажира експерти биолози/експерти (по основните групи животни и ботаник) за планиране на действия за снижаване на смъртността и загуба на консервационно значими растителни, наземногнездещи и други видове птици, прилепи, влечуги, земноводни и бозайници.	строителство	Опазване на видове.
17.	В границите на защитените зони да се огражда строителната полоса (за всеки строителен участък от 3 км) на тръбопровода с плътна ограда, висока 50-60 см (или мрежа с отвори не по-големи от 1,5 см), вкопана мин. 5 см. След приключване на обратното засипване на траншеите в съответния участък оградите да бъдат отстранени.	строителство	Ограничаване навлизането на животински видове на строителната площадка.
18.	В границите на защитените зони движението и струпването на хора и техника да се осъществява само в строителната полоса и съпътстващата инфраструктура, а депониране на строителни и изкопни материали - само в рамките на строителната полоса или на определените за това площадки.	строителство	Снижаване допълнителното увреждане на съседни местообитания, безпокойство, смъртност на индивиди, загуба на гнезда и яйца.
19.	За защитени зони от А.1. до А.14: да се осигури предварително събиране и съхраняване на качествен семенен и вегетативен материал с местен автохтонен произход, годен за последващо използване при възстановителните мероприятия.	строителство	Опазване на видове и местообитания.
20.	Провеждането на сечите и строителните дейности в защитени зони BG0000613 „Река	строителство	С цел минимизирането на загубата и безпокойството на

	Искър“, BG0000240 „Студенец“, BG0000521 „Макреш“, BG0000498 „Видбол“ да се осъществят извън размножителния период на прилепите 1.05. - 30.07. и периода на зимуването им 1.11. – 15.03. Ако тези дейности се извършват през есента, сечта да не се прекъсва, за да не се даде възможност на горските видове прилепи да заемат убежищата. По време на извеждането на сечите в зони в участъците от BG0000240 „Студенец“ от км 321 - 324 и от км 326,6 - 327,2; BG0000613 „Искър“ от км 369,7 - 372; км 373-374; BG0000498 „Видбол“ от км 508,3 - 508,6 и BG0000521 „Макреш“ от км 506,8 - 508,3 да стане в присъствието на биолог.		горските видове прилепи - широкоух прилеп (<i>Barbastella barbastellus</i>), дългоух нощник (<i>Myotis bechsteinii</i>).
21.	Да се организира и проведе инвентаризация на терена от 1.05 до 1.10. от специалист херпетолог в следните участъци в защитените зони BG0000104 „Провадийско – Роякско плато“ от км 54-60; BG0000173 „Островче“ - км 159-160,5; км 161,2-163,5; км 165,3-165,5 и км 166,7-167; BG0000240 „Студенец“ - км 321-324; км 326,6-327,2 и км 336,1-336,7; BG0000181 „Река Вит“ - км 347,4-347,5; BG0000613 „Река Искър“ - км 371-372 и км 373-374; BG0000498 „Видбол“ - км 508,2-508,55; BG0000500 „Войница“ - км 526,1-527,25 .	строителство	Минимизиране на загубата на сухоземни костенурки.
22.	Строителството по открит способ (траншея) за преминаване на газопровода през реките Видбол, Дъбнишка Бара, Огоста, Скът, Осъм, Бели Лом, Черни Лом, Чернелка, Сушица, Арчар в границите на защитените зони да се извърши извън размножителния период на рибите (1.04. до 15.08.).	строителство	Намаляване загубата на земноводни, блатна костенурка и риби.
23.	Преминаване през речните обекти (р. Видбол, р. Арчар, Дъбнишка бара, Огоста, Скът, Осъм, Бели Лом, Черни Лом, Чернелка, Сушица, Малки Лом, Войница и Арчар в границите на защитените зони) с траншеен метод да се извърши без земснаряди, като в речното корито да се поставят ускоряващи процеса на утаяване временни прегради или филтри след строителната полоса (напр. бали с утежнител), с цел намаляване на замътването на водата.	строителство	Намаляване на количеството на неразтворените вещества във водите и ограничаване на отрицателното въздействие върху водните организми, вкл. смъртността.
24.	Строителните дейности в защитена зона BG0000521 „Макреш“ и BG0000173 „Островче“ да се провеждат до 19 часа.	строителство	Снижаване смъртността на горските безгръбначни - (<i>Lucanus cervus</i>) и прилепите.
25.	Около постоянните пътища и постоянните наземни елементи на ИП в границите на	строителство	Ограничаване загубата на природни местообитания,

	защитените зони да се положи минерален слой, с цел снижаване вероятността от възникване на пожари и унищожаване на природни местообитания, местообитания на видове и индивиди.		индивиди и местообитания на видове.
26.	В защитените зони BG0000104 „Провадийско–Рояжско плато“, BG0000173 „Островче“, BG0000240 „Студенец“, BG0000521 „Макреш“ и BG0000500 „Войница“ на мястото на изсечени гори и храстови масиви теренът да не се рекултивира с търговски тревни смеси, а с тревни видове за възстановяване на пасища и ливади.	строителство	Увеличаване на мозайката от местообитания за видовете.
27.	В границите на защитените зони след приключване на строителните дейности в пасища и ливади, възложителят да организира възстановяване на растителността максимално близка до естествената като подходящ хабитат за дребните бозайници, влечуги и земноводни (хранителна база и микрохабитат) в участъците: км 54-55; км 58-58,5; км 156, 5 до км 157,5; км 161,2-163,5; км 165,3-165,5; км 166,7-167,1; от км 277 до км 279, км 321-324; км 326,6-327,2; км 336,1-336,7; км 347+400 - 347+574; км 371-372; от км 373 до км 374, км 436+800 – 437+300; км 471 - 471,5; км 508,2-508,55 и км 526,1-527,25, от км 526,50 - 526,6 и от км 526,9 - 527,2.	строителство	Снижаване до минимум увреждащия ефект на строителните дейности върху местообитанията на лалугер, добруджански хомяк, сухоземни костенурки, блатна костенурка и др.
28.	В границите на защитените зони за реките Видбол, Арчар, Дъбнишка бара, Огоста, Скът, Осъм, Бели Лом, Черни Лом, Чернелка, Сушица, Малки Лом, Войница, Арчар и Крива бара възстановяването на бреговете да се извърши така, че да не се допуска тяхното ерозиране и вток на твърди частици в речното корито. При възстановяване на речните брегове да се монтират противоерозионни прегради от напълнени със земна маса контейнери затворен тип. За възстановяване на растителната покривка да се използват семена на видове от района. Склоновете, лишени от растителност и почва, да се укрепят с биоплатна на биоразлагаща се основа и смес от семена на многогодишни треви.	строителство	Ограничаване ерозирането на бреговете и замътването на водите. Възстановяване частично увредените речни местообитания, вкл и за видове като видрата.
29.	В участъците на широколистните гори в зони BG0000173 “Островче” – при км 159, км 160 и км 161, BG0000240 “Студенец” при км 321-324 и км 326,6-327,2, BG0000613 “Река Искър” при км 370,2-371) и BG0000521 „Макреш“ при км 507-508 в строителната полоса се оставят по 3 бр./ха. от най-големите трупи на отрязаните дървета в строителната полоса.	строителство	Намаляване на фрагментацията, създаване на условия за подобряване на хранителната база на горските видове безгръбначни.

30.	Да се поставят къщички за прилепи в горските местообитания в защитена зона BG0000240 „Студенец“ (при км 327, км 321 и км 324) – 20 къщички; BG0000613 „Искър“ (при км 369 - 372) - 6 къщички; BG0000521 „Макреш“ (при км 507,5) -10 къщички и BG0000173 „Островче“ (при км 159-160 и км 162) - 10 къщички след консултация с експерт за вида им и схемата на разполагане.	строителство	Подобряване местообитанията на нощник на Бехщайн (<i>Myotis bechsteinii</i>), широкоухия прилеп (<i>Barbastella barbastellus</i>), както и за видовете от род <i>Pipistrellus</i> .
31.	Засаждане на храстови буфери, през 1000 м, от местни видове дребни храсти с плитка коренова система около и напречно на сервиута в защитена зона BG0000173 „Островче“ при км 159, км 163 и км 197 и в защитена зона BG0000503 „Река Лом“ при км 468 и км 469 и км 490 и км 491.	строителство	Възстановяване на частично увредените местообитания на вълк (<i>Canis lupus</i>) и намаляване на фрагментацията им.
32.	В границите на защитените зони хидравличните изпитвания на газопровода чрез водоземане от реките Провадийска, Крива Бара, Бели Лом, Черни Лом, Цибрица, Лом, Арчар, Искър, Янтра, Осъм, Огоста и Вит да се извърши извън периодите на маловодие на реките и размножителния период на рибите (извън периода 01.04-15.08.). При връщането на водите от хидравличното изпитване в реките, изпускането да не се извършва залпово, а с по-бавна скорост или със скорост, по-малка от скоростта на водочерпене (0,1 m ³ /s) на същото място, откъдето са отнемани.	строителство	Осигуряване на минималното екологично количество води в реката и снижаване на загубата на индивиди от рибната фауна, земноводни, безгръбначни и запазване на местообитанията на водните организми.
33.	<u>За защитени зони от А.1. до А.14:</u> При хидравличните изпитвания да се постави ограда с мрежи с размери до 4 на 4 м на мястото на отнемане на води от реките, с което да се ограничи инцидентното попадане на индивиди (риби, влечуги и земноводни). Мрежите трябва да достигат дъното на реката и общата им потопена във водата площ не трябва да е по-малка от 10 м ² , като оформят кръг или квадрат. Око на мрежата максимум 5 мм. Тръбата за отнемане на води да е разположена централно в ограденото място.	строителство	Ограничаване на загубата на водни организми.
34.	Изкореняване на рудералните и инвазивни видове от тревните местообитания в участъците от км 54 до км 60 до втората година след рекултивацията и възстановителните мерки.	строителство	Подпомагане възстановяването на засегнати природни местообитания и местообитания на видове.
35.	<u>За защитени зони от Б.1. до Б.4.:</u> Планиране и провеждане на строителните дейности и рекултивация извън размножителния период на птиците (20.03. до 10.07.)	строителство	Снижаване на безпокойството, загубата на индивиди и компрометиране на гнездовия сезон на птиците.
36.	При прокарването на трасето да не се	строителство	Снижаване на

	извършват взривни работи в скалисти и каменни терени, в които са установени находища на застрашени петрофилни или степни видове птици и в периода от 1.08. до 30.09 за защитените зони BG0002060 „Галата“, BG0002038 „Провадийско – Роякско плато“, BG0000240 „Студенец“ и BG0002009 „Златията“ и участъци при км 22,9-24,2; 26,9-28,5; 64,8-66; 66,7-67,1; 501,6-504,1 и гнездовото находище в защитена зона „Островче“ при км 162.		безпокойството на птиците.
37.	Монтажът и демонтажът на временни съоръжения за хидравличните изпитвания на газопровода чрез водовземане от реките Провадийска, Цибрица и Вит да се извърши извън периодите на маловодие на реките и размножителния период за птиците (20.03. до 10.07).	строителство	Намаляване на безпокойството върху птиците.
38.	Поддържането на сервитутната ивица чрез прочистване от растителност с дълбоки корени да се извършва в извън размножителния период на птиците (20.03.-10.07.) за защитените зони BG0002060 „Галата“, BG0002038 „Провадийско – Роякско плато“, BG0000240 „Студенец“ и BG 0002009 „Златията“.	строителство	Намаляване на безпокойството върху птиците.
39.	<u>За защитени зони от Б.1. до Б.4.:</u> Площадките за разполагане на съоръжения за почистване и дегазация да се ситуират само в сервитута на газопровода на същите места, които са използвани за въвеждане в експлоатация. Отнемането на води за почистването на тръбата и др. елементи на ИП да се извърши само от реките, които са определени за въвеждане в експлоатация (Провадийска, Цибрица и Вит).	строителство	намаляване на загубата местообитания на видове.
40.	Рекултивирането на освободените терени да се извърши съгласно специфичният характер на рекултивация, предвиден след строителството за всяка една защитена зона.	строителство	Подпомагане възстановяването на подходящи за птиците местообитания.
41.	<u>За BG0000104 “Провадийско-Роякско плато”:</u> Строителните дейности да се реализират след транслокация на индивиди на европейски лалугер от колонията при км 55-57 (юли-октомври) и извеждане на сухоземните костенурки от строителния коридор (дейността се извършва от 1.05 до 1.10.). Подпомагане възстановяването на 130 дка частично увредено местообитание 6240* <i>Субпанонски степни тревни съобщества</i> от км 55 до 57 и от км 59 – 60 на газопровода, на 5 дка частично увредено местообитание 91Н0* <i>Панонски гори с Quercus pubescens.</i>	строителство	Опазване на видове и местообитания.

42.	<p><u>За BG0000173 “Островче”:</u> Подпомагане възстановяването на частично увредено местообитание 91M0 <i>Балкано-панонски церово-горунови гори</i> чрез ново залесяване на 71,4 дка извън трасето на полагането на тръбите в зоната, в подходящи рудерализирани или увредени терени по препоръка на експерти.</p>	строителство	Опазване на видове и местообитания.
43.	<p><u>За BG0000173 “Река Янтра”:</u> Подпомагане възстановяването на частично увредено местообитание 91E0* <i>Алувиални гори с <i>Alnus glutinosa</i> и <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae</i>)</i> чрез ново залесяване на 0,3 дка извън трасето на полагането на тръбите в защитената зона, в подходящи рудерализирани терени в защитената зона по препоръка на експерти.</p>	строителство	Опазване на видове и местообитания.
44.	<p><u>За BG0000239 “Обнова-Караман дол”:</u> При км 278 строителните дейности да се извършат след преместване на колонията на европейски лалугер от 1.06 – 1.10. или строителните дейности да се извършат извън периода на размножаване и периода на хибернация на европейския лалугер от ноември до юни, като избраната алтернатива бъде посочена в Плана за управление на околната среда (ПУОС).</p>	строителство	Опазване на европейския лалугер.
45.	<p><u>За BG0000240 “Студенец”:</u> Да се премести лалугеровата корония от км 338 до 340 при с. Садовец в периода от 1.06. до 1.10. или да се забрани строителството от ноември до юни като избраната алтернатива бъде посочена в Плана за управление на околната среда (ПУОС). Подпомагане на възстановяването на 0,3 дка частично увредени природни местообитание 6430 в района на река Чернелка; Подпомагане на възстановяването на частично увредени природни горски местообитания от строителните дейности чрез създаване на идентично местообитание на нов терен в зоната по препоръка на експерти - 4,5 дка от 91E0 *, 7,55 дка от 91I0*, 2,2 дка от 91G0* и 14дка от 91M0.</p>	строителство	Опазване на видове и местообитания.
46.	<p><u>За BG0000613 “Река Искър”:</u> Подпомагане на възстановяване на частично увредено местообитание 91E0* <i>Алувиални гори с <i>Alnus glutinosa</i> и <i>Fraxinus</i></i></p>	строителство	Опазване на местообитания.

	<i>excelsior (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae)</i> чрез ново залесяване на 0,3 дка извън трасето на полагането на тръбите, в зоната, в подходящи рудерализирани терени по препоръка на експерти.		
47.	<u>За BG0000614 “Река Огоста”:</u> Подпомагане на възстановяването на местообитание 91E0 * <i>Алувиални гори с Alnus glutinosa и Fraxinus excelsior (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae)</i> чрез ново залесяване на 0,2 дка извън трасето на газопровода по препоръка на експерти.	строителство и ескпloatация	Опазване на местообитания.
48.	<u>За BG0000336 “Златия”:</u> Строителните дейности да се извършат извън размножителния период на европейския лалугер - 15.03. - 01.06. и в периода на хибернация 1.10. - 1.03. или след преместване на колонията на лалугери при км 436,5, което да се извърши преди размножителния период или периода на хибернация от ноември до юни, като избраната алтернатива бъде посочена в Плана за управление на околната среда (ПУОС). Подпомагане възстановяването на на 6 дка от частично увреденото местообитание – 6250* <i>Панонски льосови степни тревни съобщества</i> чрез затревяване.	строителство и ескпloatация	Опазване на видове и местообитания.
49.	<u>BG0000503 “Река Лом”:</u> Строителните дейности да се реализират извън размножителния период 15.03. до 01.06. и периода на хибернация 1.10. - 1.03. на европейския лалугер или след преместване на колонията на лалугери при км 471,3 извън същите периоди като избраната алтернатива бъде посочена в Плана за управление на околната среда (ПУОС). Подпомагане на възстановяването на частично увредено местообитание 91E0* <i>Алувиални гори с Alnus glutinosa и Fraxinus excelsior (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae)</i> чрез ново залесяване в зоната на 0,5 декара извън трасето на газопровода по препоръка на експерти.	строителство и ескпloatация	Опазване на видове и местообитания.
50.	<u>За BG0000521 „Макреш”:</u> Строителни дейности в зоната да не се извършват в периода от 15.04. до 31.08. за снижаване смъртността на видовете <i>Lucanus cervus</i> , <i>Cerambyx cerdo</i> и <i>Morigmus asper funereus</i> , предмет на опазване в защитената зона. Да се намали строителната полоса и	строителство и ескпloatация	Опазване на видове и местообитания.

	<p>сервитута за експлоатация на газопровода на 50 м от км 506,8 до км 508,1, с цел намаляване на процента на увреждане на природни местообитания 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори и местообитанията за видове предмет на опазване (<i>Testudo hermanni</i>, <i>Lucanus cervus</i>, <i>Cerambyx cerdo</i> и <i>Morimus asper funereus</i>). Мярката има положителен ефект върху всички засегнати от ИП видове, предмет на опазване.</p> <p>Подпомагане възстановяването на частично увредено местообитание 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори чрез ландшафтно залесяване на 75 дка извън трасето на полагането на тръбите, в подходящи рудерализирани терени в зоната по препоръка на експерти.</p>		
51.	Да се поддържа растителна покривка върху насипа в траншеята в добро състояние.	експлоатация	Ограничаване развитието на ерозионни процеси.
52.	Във всички участъци, в които се налага изграждане на нови съоръжения на електропреносната мрежа или се извършва подмяната им, да се поставят средства за предотвратяване сблъсъка на птици.	експлоатация	Опазване на птиците.
53.	Възложителят да залеси 310 дка гори извън защитена зона „Галата” BG0002060 след съгласуване с общините.	експлоатация	Възстановяване на горите.
54.	<p><u>За защитени зони от А.1. до А.14:</u></p> <p>Площадките за почистване и дегазация да се разполагат само в сервитута на газопровода на същите места, които са използвани за въвеждане в експлоатация, отнемането на води (за почистването) да се извършва само от реките, които са определени за въвеждане в експлоатация (Провадийска, Крива Бара, Бели Лом, Черни Лом, Цибрица, Лом, Арчар, Искър, Янтра, Осъм, Огоста и Вит) с цел снижаване загубата на природни местообитания и местообитания на видове. Водоземане за почистването на газопровода при извеждане на експлоатация извън периода на маловодие и размножителния период на рибите (1 април – 15 август).</p>	извеждане от експлоатация	Опазване на видове и местообитания.
55.	<p><u>За защитени зони от А.1. до А.14:</u></p> <p>Всички дейности по демонтирането, консервирането на газопровода и всички съпътстващи ги дейности да се извършват при всички посочени по-горе ограничения при строителството и с прилагане на мерките, посочени за етапа на подготовка и самото строителството, без мерките за подпомагане на възстановяването на природните</p>	извеждане от експлоатация	Опазване на видове и местообитания.

	местообитания с цел намаляване увреждането и загубата на природни местообитания и местообитания на видове, смъртност на индивиди.		
56.	<u>За защитени зони от Б.1. до Б.4.:</u> Демонтирането на всички елементи на ИП, необходими за консервирането на газопровода и всички съпътстващи ги дейности, да бъдат извършени извън размножителния период за птиците - от 20.03. до 10.07. за намаляване на смъртността и безпокойство на видовете.	извеждане от експлоатация	Намаляване безпокойството на птиците.

Настоящото решение се отнася само за инвестиционното предложение, което е било предмет на извършената ОВОС по реда на Закона за опазване на околната среда. При разширение или изменение на това инвестиционно предложение възложителят трябва да уведоми своевременно МОСВ във възможния най-ранен етап.

На основание чл. 99, ал. 8 от Закона за опазване на околната среда решението по ОВОС губи правно действие, ако в срок 5 /пет/ години от датата на издаването му не е започнало осъществяването на инвестиционното предложение.

При промяна на възложителя новият възложител съгласно чл. 99, ал. 7 от Закона за опазване на околната среда задължително трябва да уведоми МОСВ.

При констатиране неизпълнение на условията и мерките в решението по ОВОС виновните лица носят отговорност по чл. 166, т. 2 от Закона за опазване на околната среда.

Заинтересуваните лица могат да обжалват решението по реда на Административнопроцесуалния кодекс в 14-дневен срок от съобщаването му.

На основание чл. 60, ал. 1 от Административнопроцесуалния кодекс от възложителя „Южен поток България“ АД в МОСВ е внесено искане с вх. № ОВОС-1144/05.08.2013 г. за допускане на предварително изпълнение на решение по ОВОС на инвестиционно предложение за „Изграждане на газопровод „Южен поток“ на територията на Република България” във Вариант 1 на трасето на газопровода.

След като разгледах искането на дружеството, в което подробно се мотивира защита на особено важни държавни и обществени интереси, свързани със своевременното изпълнение на инвестиционното предложение, намирам, че същите се обосновават с наличие на следните предпоставки:

Защита на особено важни държавни и обществени интереси, свързани със своевременното изпълнение на проекта, тъй като съществува реална опасност от късното изпълнение на решението да последват значителни вреди по смисъла на чл. 60, ал. 1 от АПК.

С междуправителствено Споразумение от 18.01.2008 г., сключено между Правителството на Република България и Правителството на Руската Федерация за сътрудничество при създаването на газопровод за транзит на природен газ през територията на Република България (ратифицирано със закон, прието от 41-о Народното събрание на 25.07.2008 г. ДВ, бр. 69 от 2008 г. в сила от 12 август 2008 г.), е предвидено учредяването на дружеството „Южен поток България“ АД и реализацията на инвестиционното предложение, предмет на ДОВОС и приложенията към него. С цитираното споразумение всяка от страните е поела ангажимент да съдейства на съвместното дружество („Южен поток България“ АД) за получаване на всички необходими разрешения, свързани с проектирането и строителството на газопровод. „Южен поток България“ АД е учредено през 2010 г. с цел проектиране, изграждане и експлоатация на газопроводна система на територията на Република България, част от трансграничната газопроводна система, придобила обществена известност под името

„Южен поток“. Акционери в дружеството с равен брой акции (50%) са „Български Енергиен Холдинг“ ЕАД и ОАО „Газпром“. „Български Енергиен Холдинг“ ЕАД е еднолично търговско дружество с държавно имущество, чийто капитал 100% се притежава от българската държава, която упражнява правата си на едноличен собственик чрез Министерта на икономиката и енергетиката.

С решение на Министерския съвет № 876/02.12.2011 г. на основание § 5, т. 62 от Допълнителните разпоредби на Закона за устройство на територията и § 1 от Допълнителните разпоредби на Закона за държавната собственост, газопроводът „Южен поток“ в отсечката, която ще се изгради на територията на Република България, е обявен за обект с национално значение и за национален обект.

Проектът ще донесе изключителни ползи за България, по-съществените от които са залегнали и в мотивите на горе посоченото междуправителствено споразумение, а именно: утвърждаването на България като значим фактор при преноса на природен газ към ЕС; значително увеличаване сигурността на газовите доставки за страната, региона и ЕС чрез диверсификация на маршрутите (второ трасе), осигурявайки директна връзка между основен производител (Русия) и основен потребител (ЕС); задоволяване на повишаващото се търсене на природен газ в ЕС чрез повишаване на капацитета на ЕС за внос на природен газ; подпомагане развитието на националната газопрепосна мрежа, което ще ускори газификацията на територията на страната и особено в регионите и общините по трасето, които до момента нямат достъп до природен газ; с реализацията на газопровода „Южен поток“ се очакват приходи от преноса на природен газ и от инвестицията на българска територия; модернизация на енергетиката, повишаване на енергийната ефективност и намаляване на замърсяването и въглеродните емисии; откриване на около 2500 нови работни места по време на строителството, и възможно понижаване на цената на природния газ в България. Освен това Република България е поела ангажимент да подпомага своевременната реализация на проекта, чиято цел е увеличаване на енергийната сигурност на България и Русия, а така също на другите страни от Европа чрез диверсификация на маршрутите за доставка на природен газ до европейските пазари.

Допускането на предварителното изпълнение ще защити особено важния държавен интерес от своевременна реализация на проекта, тъй като ще даде възможност да се предприемат действия за инвестиционното проектиране и разрешаване на строителството, както и за изпълнението на заложените от държавата цели в национален и европейски мащаб, за недопускане на накърняване на особено съществени интереси с оглед вредите, които държавата и обществото ще понесат в резултат от това.

Предвид изложеното, намирайки за основателно искането на възложителя, както и че са налице предпоставките на чл. 60, ал. 1 от Административнопроцесуалния кодекс,

РАЗПОРЕЖДАМ

Допускам предварително изпълнение на настоящото решение, с цел защитата на особено важен държавен и обществен интерес.

Разпореджането подлежи на обжалване пред Върховния административен съд по реда на АПК в тридневен срок от съобщаването му.

Дата: 30.08.2013г.

МИНИСТЪР:

ИСКРА МИХАЙЛОВА